

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Zdenka Dvořáková

Zahraniční publicistika časopisu Týden

Bakalářská práce

Praha 2010

Autor práce: **Zdenka Dvořáková**

Vedoucí práce: **Doc. PhDr. Barbora Osvaldová**

Oponent práce:

Datum obhajoby: 2010

Hodnocení:

Institut komunikačních studií a žurnalistiky UK FSV
Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT:

SCHVÁLENO

Příjmení a jméno diplomanta:
Dvořáková Zdenka

Razítko podatelny:

Imatrikulační ročník diplomanta:
2006

E-mail diplomanta:
dvorakova.z@email.cz

Studijní program/studijní obor:
Mediální a komunikační studia/ Žurnalistika

Univerzita Karlova v Praze Fakulta sociálních věd		
Došlo dne:	- 9 -10- 2008	-1-
C.j. 14 357	Příloh: 2	Skartační heslo:
Přiděleno:		

Předpokládaný název práce v češtině:
Publicistika se zahraniční tematikou v časopise Týden

Předpokládaný název práce v angličtině:
Publicistic genres with foreign subject in the Týden magazine

Předpokládaný termín dokončení (semestr, školní rok – vzor: ZS 2012):
(diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezí, tedy teze schválené v LS 2010/2011 umožňují obhajovat práci nejdříve v LS 2011/2012)
LS 2008/2009

Jedná se o téma (zakřížkujte platnou odpověď):

navrhované studentem

z nabídky IKSŽ Příjmení a jméno pedagoga, který téma vypsal:

Pedagog, s nímž byly teze konzultovány (příjmení, jméno, pracoviště – vzor: *Bednářová, Petra, KŽ IKSŽ UK FSV*):

Osvaldová, Barbora, KŽ IKSŽ UK FSV

Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků):

Práce bude rozebírat publicistické texty se zahraniční tematikou v časopise Týden. Nejprve se pokusí pomocí odborné literatury určit, do jakých žánrů tyto texty patří, a dále srovná jejich styl a formu s tím, jak tyto žánry definuje odborná literatura, přičemž právě tyto definice budou považovány za ideální podobu daných žánrů. Cílem tedy bude konstatovat, jestli autoři zahraniční publicistiky v Týdnu píší „ideálně“, případně do jaké míry a v čem se od takzvaného ideálu odklání. V konkrétní části se práce bude zabývat jednotlivými autory. Kromě toho jak píší si bude všimnout, jaká témata si nejvíce vybírají, jaký názor na dané události zastávají a jakým způsobem tento názor v textech prezentují.

Zdůvodnění výběru tématu práce, včetně stručného popisu řešení nejvýznamnějších otázek vztahujících se k tématu v odborné literatuře oboru (rozsah max. 1000 znaků):

Podobné téma jsem zpracovávala už v klauzurní práci, konkrétně komentáře časopisu Týden, část ročníku 2007. Týden tedy znám nejen po stránce informační jako stálý čtenář, ale také po stránce teoretické. Proto jsem se rozhodla k tématu vrátit a zpracovat další část tohoto týdeníku. Odborná literatura mi má pomoci především správně určit, jakým žánrem je daný publicistický text. Klíčové bude také to, jak literatura dané žánry definuje. Definice bude dále považována za ideální formu, a srovnávání se bude opírat právě o ni. Dále jsem zvolila literaturu, která rozebírá obraz zahraničních událostí v médiích. Ta má být jakousi odbornou inspirací.

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

Úvod práce bude stručně popisovat, o co v práci půjde, co bude jejím cílem a jak hodlá k tomuto cíli dojít. První kapitola určí, které rubriky se zabývají zahraniční tematikou a které žánry tyto rubriky obsahují. Stručně představí tyto rubriky i jejich autory. Druhá kapitola bude obsahovat definice těchto žánrů tak, jak je uvádí odborná literatura. Každému žánru bude věnována samostatná podkapitola. Předběžně se předpokládá, že půjde o sloupek, glosu a komentář. Podkapitoly by tedy měly být tři. Další kapitoly, pravděpodobně také tři, budou věnovány

rozborům konkrétních textů - opět rozdělené podle žánrů. Budou se skládat z rozboru stylu, jazyka, jazykových prostředků, ale i zaměření témat. Podkapitoly těchto kapitol budou patřit autorům těchto textů. Pozornost tady bude věnována nejen tomu, jak tito autoři dodržují ideální podobu žánru, ale také tématu a názoru, které ve svých textech prezentují. Závěr práce zhodnotí, jak moc se konkrétní texty podobají ideálním definicím. Popíše, v čem se texty liší od ideální podoby.

Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období, za které bude analyzován) a **postup (technika) při jeho zpracování:**

Týden, ročník 2008, červen - prosinec

Postup při zpracování bude spočívat nejprve ve vymezení rubrik a textů, které zapadají do publicistiky se zahraniční tematikou. Podle jejich formy dojde k určení, o jaký žánr jde. Následně bude text porovnán s odbornými definicemi žánru. Rozebírat se bude umístění v časopise, styl, jazyk, délka textu, ale i jeho téma a názor autora. Sledována bude více než polovina jednoho ročníku, aby mohl být popsán styl autorů i výběr témat v dlouhodobějším časovém horizontu. Bude také jasné, zda jsou dané rubriky stálé nebo se v čase mění a podobně.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

Tyto publikace budou sloužit k získání odborných definicí daných publicistických žánrů:

RUB-Mohl, Stephan: *Žurnalistika: komplexní průvodce žurnalistickou praxí a oblastmi mediální sféry* - zabývá se jak úlohou médií ve společnosti, tak jednotlivými žánry, jazykem, apod., rok vydání 2005

kolektiv autorů: *Praktická encyklopedie žurnalistiky* - obsahuje hesla z oblasti tisku, rozhlasu a televize, k nim jsou připojena i hesla z oblastí přímo navazujících na žurnalistiku - agenturní zpravodajství, žurnalistická fotografie, knižní trh, polygrafická sféra, reklama i nová elektronická média, rok vydání 2007

Sheridan Burns, Lynette: *Žurnalistika* - tato praktická příručka seznamuje s publicistickou činností - od shromažďování informací přes dovednost při jejich zpracování do příslušných textů po umístění produktu v médiích, rok vydání 2004

Tyto publikace budou sloužit k inspiraci pro rozbor samotných textů časopisu Týden:

Bennett, W. Lance, Lawrence, Regina G., Livingston, Steven: *When the Press Fails* - střízlivě líčí vztahy mezi politickými špičkami a médii, konkrétně mezi americkými médii a Bílým domem, například v době zahájení války proti Iráku, nebo v době hurikánu Katrina, zabývá se vlivem médií na veřejnost, na samotnou vládu a tím pádem i na samotný chod událostí, rok vydání 2007

Hannerz, Ulf: *Foreign News* - kontroverzní studie práce zahraničních reportérů formou rozhovorů s nimi, Hannerz si mimo jiné všímá toho, jak původ novinářů ovlivňuje jejich pohled a výslednou podobu textu o zahraniční události, rok vydání 2004

Herbert J., Gans: *Deciding What's News: A Study of CBS Evening News, NBC Nightly News, Newsweek and Time* - studie zpravodajství několika největších amerických médií, dvou televizí a dvou týdeníků, všímá si výběru témat, objektivity, přiměřenosti a zařazení příspěvků, rok vydání 1980

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

Bočanová, Stanislava: *Obraz Spojených států amerických v týdeníku Týden*

Zbožínková, Petra: *Publicistika v časopise Týden (období působení šéfredaktora Karla Hvížd'aly ve srovnání s dnešní podobou časopisu)*

Baierová, Lucie: *Pět let časopisu Týden*

Kubíková, Blanka: *Magazín Týden - nový fenomén české žurnalistiky*

Vopěnková, Adéla: *Obraz terorismu v tištěných médiích*

Datum / Podpis studenta

26. 9. 2008

.....*Bočanová*.....

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ (včetně části, kterou vyplňuje institut!),
PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO
 V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO
 PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY UK FSV.
 PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI **VYZVEDNOUT** V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY
 A **NECHAT VEVÁZAT DO DIPLOMOVÉ PRÁCE.**

TUTO ČÁST VYPLŇUJE INSTITUT:			
Vyjádření IKSŽ: Vedení IKSŽ teze projednalo na svém zasedání dne s tímto výsledkem:		Schváleno ☐	
		Neschváleno ☐	
Důvody případného neschválení práce		Téma je již zpracované ☐	
		Špatně formulované téma a cíl ☐	
		Špatně zvolená metoda práce ☐	
		Nedostatečná rešerše literatury ☐	
		Nevhodně zvolené prameny ☐	
		Nedostačující úroveň tezí ☐	
		Jiné	
		
		
Navržený vedoucí práce	Souhlas vedoucího práce navrženého vedením institutu	Příjmení a jméno	Datum /Podpis
	
Návrhy na konzultanty (v případě, že takové návrhy z jednání vedení IKSŽ vyláznou)		Příjmení a jméno	Příjmení a jméno
	
Schválené teze převzal/a student/ka		Příjmení a jméno	Datum /Podpis
	
Návrhy na oponenta: Vedení IKSŽ na svém zasedání dne navrhlo, aby předloženou práci oponoval/a:		Příjmení a jméno	
		

Bibliografický záznam

DVOŘÁKOVÁ, Zdenka. *Zahraniční publicistika časopisu Týden*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra žurnalistiky, 2010. 54 s. Vedoucí diplomové práce Doc. PhDr. Barbora Osvaldová.

Anotace

Bakalářská práce „Zahraniční publicistika časopisu Týden“ pojednává o publicistických textech se zahraniční tematikou v časopise Týden. Snaží se pojmenovat jejich žánr (glosa, komentář, úvodník a sloupek), k čemuž napomáhá první část práce, která popisuje, jak by tyto žánry měly vypadat podle odborné literatury.

V druhé části se pak práce zabývá svým hlavním cílem, a sice tím, jak se těchto definic autoři drží, a jakým směrem jednotlivé žánry posouvají. Také je zde rozebrán obsah těchto textů včetně toho, jaká témata se tu nejvíce objevují, a jaké názory na světové události redaktoři zastávají. Práce se snaží mimo jiné nastínit, jaký obraz o různých cizích zemích časopis Týden ve svém publiku vyvolává.

Práce analyzuje více než polovinu jednoho ročníku časopisu Týden, konkrétně období červen až prosinec 2008.

Annotation

The bachelor thesis „Foreign publicism of the Týden Magazine“ deals with publicistic texts with foreign topics published in the Týden Magazine. It tries to name the genre (gloss, comment, editorial and column), which the first part of the thesis acts. This part describes, how these genres should be written according to technical literature.

The second part dwells on the main intent of the thesis, namely the measure of keeping these definitions by authors. It also looks how they these genres change. There is also performed content of texts, the most frequent topics and opinions of redactors about world events. The thesis also tries to find out the stereotypical view of various foreign countries, which the magazine shows to its public.

The thesis analyzes more than half one year of the Týden magazine, especially period between June and December 2008.

Klíčová slova

Publicistika, zahraničí, média, tisk, vliv, Týden

Keywords

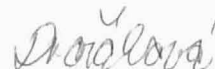
Publicism, abroad, media, press, influence, Týden

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Vlastní text práce bez anotací a příloh má celkem 67 867 znaků včetně mezer, tj. 40 normostran.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna veřejnosti pro účely výzkumu a studia.

V Praze dne 17. prosince 2009

Zdenka Dvořáková

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala svojí konzultantce Doc. PhDr. Barboře Osvaldové za cenné rady a připomínky, a také své rodině a přátelům za trpělivost, kterou se mnou při psaní této práce měli.

Obsah:

Úvod	8
1 Teoretické vymezení žánrů zahraniční publicistiky v Týdnu	12
1.1 Úvodník	13
1.2 Glosa	14
1.3 Komentář	14
2 Porovnání textů s odbornými definicemi	16
2.1 Úvodník Dalibora Balšínska	16
2.2 Úvodník Josefa Landergotta	17
2.3 Glosa Josefa Landergotta	18
2.4 Glosa Václava Rákose	19
2.5 Komentář Václava Rákose	21
2.6 Glosa Evy Peškové	22
2.7 Komentář Evy Peškové	23
2.8 Glosa Václava Větvičky	24
2.9 Komentář Václava Větvičky	25
2.10 Komentář Pawla Deresze	26
2.11 Komentář Petra Robejška	27
2.12 Komentář Filipa Snášela	29
3 Stereotypy některých států podle názorů autorů	32
3.1 Spojené státy americké	32
3.2 Evropská unie	34
3.3 Rusko	35
3.4 Čína	37
3.5 Itálie	38
3.6 Polsko	40
3.7 Írán a Saúdská Arábie	40
Závěr	42
Resumé	45
Summary	45
Prameny a literatura	46
Přílohy	48

Úvod

Časopis Týden vstoupil na český trh v říjnu 1994 a jeho zakladatelem byl Karel Hvížd'ala. V roce 1997 jej koupilo vydavatelství Ringier, ale až podnikatel švýcarského původu Sebastian Pawlowski¹ (a jeho společnost Mediacop), který ho odkoupil v roce 2000, z něj udělal týdeník s rostoucí čteností. Jeho prodej se během jednoho roku zdvojnásobil ze třiceti na téměř šedesát tisíc kusů.

Ve stejném roce se šéfredaktorem stal Dalibor Balšínek, který ihned po příchodu provedl velkou redakční reorganizaci. „*Horší už to být nemohlo. V redakci vůbec nikdo nepracoval, nebylo tedy těžké dosáhnout lepší úrovně. Bylo ale potřeba vyměnit lidi. V den, co jsem nastoupil, to byl čtvrtek, dalo výpověď osm lidí, další do pátku a zbytek jsem vyhodil sám,*“ řekl Balšínek v prosinci 2008 pro internetový server mediář.cz².

Do příchodu Pawlowského a především Balšíneka byl Týden spíše kulturním týdeníkem pro celou rodinu, od roku 2000 se začal profilovat jako ryze zpravodajský, což zafungovalo velmi dobře. „*Rekordního čísla zabývajícího se teroristickými útoky z 11. září 2001 se prodalo kolem 60 tisíc výtisků.*“³ V posledních měsících roku 2008 však začala čtenost časopisu mírně klesat. Balšínek to vysvětluje tím, že roste konkurence internetu, a že vydavatelství kvůli rozvoji svého webu⁴ investovalo mnohem méně peněz do reklamy. Jeho slova potvrzují i výsledky výzkumů zveřejněné na webu www.MaM.cz⁵. Zatímco v roce 2001 činil prodaný náklad 59 566 kusů, ke konci roku 2008 to bylo 51 323 kusů.

V prosinci 2008, tedy v období, které tato práce mapuje, se Balšínek rozhodl Týden opustit. V únoru následujícího roku nastoupil do Lidových novin, kam si s sebou vzal i velkou část redakce včetně editorů či hlavního fotografa Jana Zatorského. V Týdnu jej dočasně vystřídal jeho někdejší zástupce Daniel Málek a následně František

¹ Narodil se v roce 1967 v Mnichově, ovšem jako švýcarský občan. Kromě Švýcarska žil také ve Francii a v Německu, od roku 1993 žije v Praze. O tři roky později založil developerskou společnost Copa, která má stejně jako jeho vydavatelství Mediacop sídlo v Panské ulici 7 v Praze.

² <http://www.mediar.cz/texty/id-5454/>

³ <http://www.mediar.cz/texty/id-5454/>

⁴ On-line deník TÝDEN.CZ začal fungovat v roce 2007.

⁵ <http://mam.ihned.cz/index.php?p=102220>

Nachtigall, bývalý šéfredaktor bulvárního deníku Aha!, který v minulosti patřil vydavatelství Mediacop⁶.

Jeho šéf Sebastian Pawlowski se podle interních informací v současnosti pokouší Týden prodat, ovšem zatím se mu nedaří sehnat kupce.

Týdeník Týden vychází vždy v pondělí. Uzávěrku má tedy v pátek⁷, a o to důkladněji musí vybírat témata, aby v pondělí časopis nepřišel s něčím, co přes víkend odvysílaly všechny televize a rozhlasové stanice a napsaly všechny noviny i weby. V posledním roce se orientuje především na politiku a ekonomiku. Jeden výtisk stál ve sledovaném období, tedy od června do prosince 2008, pětatřicet korun.

Za zmínku stojí také to, že Týden byl prvním českým tištěným médiem, které mělo svůj vlastní etický kodex. Vznikl v říjnu roku 1998, kdy jeho šéfredaktorem byl stále ještě Karel Hvizďala.

Tematiku s ním spojenou jsem si pro svoji bakalářskou práci vybrala z několika důvodů. Jednak jsem byla jeho dlouholetou čtenářkou, takže jsem jej celkem dobře znala, a dalším velkým důvodem bylo také to, že jsem v roce 2007 psala klauzurní práci na téma Komentáře časopisu Týden a rozhodla jsem se v podobném tématu pokračovat. Zúžila jsem jej na výhradně zahraniční tematiku, a naopak rozšířila na veškeré publicistické žánry.

Stejně jako v klauzurní práci nejprve představím publicistické rubriky, jejich příspěvky zařadím k žánrům, které zároveň pomocí odborné literatury definuji. Tyto definice budu potom považovat za jakýsi ideál toho, jak by měly vypadat i v praxi. Další část práce se proto zaměří na rozbor samotných textů a bude zkoumat, do jaké míry se autoři definicemi řídí. Smyslem této práce je zjistit, zda jsou tyto definice stále aktuální, případně na kolik se praxe odlišuje. Před samotným rozбором textů tedy stojí hypotéza, že žánry se vyvíjejí a v praxi vypadají jinak než v odborných knihách.

Po dlouhém zvažování jsem se rozhodla práci oproti plánu popsanému v tezi rozšířit také o část, která se bude věnovat výhradně obsahu výše zmíněných textů. Na tuto myšlenku mě přivedla kniha Tell Me No Lies⁸, která zpracovává způsoby

⁶ Kromě Týdne vydává ještě týdeník Instinkt.

⁷ Během roku 2009 se přesunula dokonce na čtvrtek, tak jak tomu bylo i v začátcích fungování Týdne.

⁸ PILGER, John. Tell Me No Lies. Vyd. 2. Londýn: Vintage Books, 2005. 626 s. ISBN 978-0-099-43745-1.

prezentace některých světových událostí v médiích. Zmíněná část tedy probere výběr témat, ale především názory a stanoviska autorů. Tyto kapitoly proto budou rozdělené podle států, kterých se texty týkají. Pokusím se nastínit určité stereotypy, s jakými redaktoři Týdne (případně zahraniční dopisovatelé či jiní odborníci) na určité země pohlížejí. S ohledem na to, jaký vliv mají média na veřejnost, by se totiž tyto stereotypy daly považovat za obecně české.

„McLuhan napsal, že účinkem televize je „návrat k rodovému zřízení“. Tento názor obsahuje nevyslovenou představu, že se lidé na základě soustavné a sdílené interakce ztotožňují se sděleními z masových médií.“⁹ Samozřejmě nelze tvrdit, že co proběhne médii, vezme si celá veřejnost za svůj názor. Také Denis McQuail připouští, že část veřejnosti je „imunní vůči pokusům o přesvědčování“.¹⁰ Zároveň také píše, že „médiá nabízejí protichůdné názory na dané záležitosti; tyto názory se vzájemně vyruší“¹¹. Nutno však dodat, že McQuail určitě nepsal o ryze českých médiích, která například podle slov novináře Bohumila Pečinky fungují trochu odlišně než ta světová: „Obrazně řečeno, kupte si Lidové noviny, MF Dnes, Hospodářské noviny nebo jakýkoli jiný deník (snad občas kromě Práva) a dostanete víceméně stejnou porci podobně konvenčních moudrostí, a to jak v části zpravodajské, tak komentářové.“¹²

Lze tedy předpokládat, že českým čtenářům jsou jisté stereotypy předkládány častěji, než těm západním.

Oproti diplomovým pracím, které byly o časopisu Týden zpracovány v minulosti, vymezuje tato mnohem užší téma. Ty předchozí většinou zpracovávají více ročníků, srovnávají je a přinášejí obecné informace. Všimají si hlavně celkové podoby časopisu, témat a rubrik, grafiky, fotografií nebo titulních stran. Většinou ale necitují konkrétní články, takže si podle nich lze udělat představu spíše o tom, jak magazín vypadá a jakým směrem je zaměřen, než o tom, jakým stylem a jazykem je vlastně psán.

⁹ McQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2009. 640 s. ISBN 978-80-7367-574-5.

¹⁰ McQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2009. 640 s. ISBN 978-80-7367-574-5.

¹¹ McQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2009. 640 s. ISBN 978-80-7367-574-5.

¹² PEČINKA, Bohumil. Jen mrtví jsou nezávislí. In kol. autorů. *Média a moc*. Vyd. 1. Praha: Votobia, 2000. 160 s. ISBN 80-7220-085-2.

Výjimku tvoří snad jen magisterská práce Stanislavy Bočanové s názvem *Obraz Spojených států amerických v týdeníku Týden z roku 2007*, která je zaměřena podobně jako druhá část mojí práce, ovšem týká se všech žánrů, ale výhradně jen s tematikou Spojených států.

1 Teoretické vymezení žánrů zahraniční publicistiky v Týdnu

Nejdřív ze všeho je třeba vysvětlit, co vlastně pojem „publicistika“ znamená. V širším slova smyslu to může být označení celé žurnalistické tvorby. Pro tuto práci je však stěžejní užší význam: „*Činnost spojená se stanoviskem, objasňující události, situaci nebo myšlenky... Na rozdíl od zpravodajství, kde se uplatňují především fakta, ... obsahuje názor, hodnocení a subjektivní přístup, ... jejím výsledkem je poznání a eventuálně přesvědčení a získání recipienta.*“¹³ Slovník mediální komunikace definuje publicistiku jako „*nadčasovou tvorbu, která není vázána na sběr nových faktů, nýbrž spočívá ve veřejně dostupném a srozumitelném výkladu již známého, popř. v soustavné prezentaci argumentace nebo subjektivního postoje či názoru.*“¹⁴

Podle tohoto návodu jsem tedy zvolila publicistické rubriky časopisu Týden. Jako první sem patří úvodník neboli Editorial (viz Příloha 1), kterým časopis samozřejmě začíná. Nechybí tu tradiční fotografie autora, kterým je ve většině čísel sledovaného období šéfredaktor Dalibor Balšínek, někdy jeden z jeho zástupců a jednou jej během této doby psal vedoucí zahraniční rubriky Josef Landergott.

Dále je tu rubrika Glosář umístěná kolem desáté až dvanácté strany časopisu. Jde o dvoustranu s domácím zpravodajstvím, jejíž oba okraje jsou věnované většinou šesti glosám (viz Příloha 2). Bývá tu zhruba stejný počet glos z domácího i zahraničního prostředí, autoři jsou podepsáni pouze novinářskou zkratkou. Na každé straně Glosáře je většinou jedna nebo dvě fotografie. V posledních číslech roku 2008 jednu až dvě glosy ovšem nahrazovala malá reklama, někde celou jednu jeho stranu nahrazuje sloupek.

Další ryze publicistickou rubrikou, která má i své tradiční publicistické označení, jsou Názory a komentáře (viz Příloha 3). Těm je věnován celý prostor dvoustrany umístěné většinou mezi šedesátou a sedmdesátou čtvrtou stranou. Na první z nich bývá jeden komentář s ilustrací Martina Velíška¹⁵, na další dva kratší komentáře a na okraji

¹³ Kol. autorů. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. Vyd. 3., rozšířené. Praha: Libri, 2007. 263 s. ISBN 978-80-7277-266-7.

¹⁴ REIFOVÁ, Irena a kol. *Slovník mediální komunikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004. 328 s. ISBN 80-7178-926-7.

¹⁵ Martin Velíšek (1963) vystudoval střední uměleckoprůmyslovou školu v Kamenickém Šenově (1979-83) a Vysokou školu uměleckoprůmyslovou v Praze (1983--1989, sklářský ateliér). Vystavuje od roku

sloupek. Zahraniční tematiku v drtivé většině sledovaných čísel měl jeden ze dvou kratších komentářů, jen někdy při závažnějších událostech, jako byly například volby amerického prezidenta, dostává zahraničí prostor celostránkového komentáře. Sloupek potom zahraničí zabírá jen opravdu výjimečně.¹⁶

1.1 Úvodník

Tento žánr do publicistiky rozhodně patří, protože je to „nejdůležitější komentář určitého vydání novin nebo časopisu“¹⁷. Kromě toho také „vyjadřuje stanovisko listu, vedení redakce nebo vydavatele“¹⁸. Praktická encyklopedie žurnalistiky o něm dále uvádí, že ve svých počátcích v 19. století býval programovým prohlášením redakce a vyjadřoval například obrozenecké snahy.

Po roce 1989 však úvodník z českých novin mizí a postupně jej nahrazuje editorial, který je psaný výhradně v ich-formě a jeho obsah se dnes posouvá do jiné roviny: „*Editorial v současné praxi nespíš přepisem šéfredaktora, shrnutím obsahu vydání.*“¹⁹ Stejná publikace ještě dodává, že se dnešní úvodníky snaží tvářit objektivně.

1987 (mnohokrát s kamarádem Michalem Machatem). Je autorem řady obálek pro nakladatelství Argo, kde vydal svou knihu Lyžaři a prostorovou knihu Už jsme doma 11 (této kapely je členem a dvorním malířem). Ilustroval Babičku (Prostor). Výtvarně pojal hospodu U vystřeleného oka v Praze na Žižkově. Spolupracoval na filmu Fimfárum Jana Wericha, za který získal v roce 2002 Českého Iva, a snímku Fimfárum 2.

¹⁶ Za celé sledované období zde byla zahraniční tematika pouze třikrát, a pokaždé ji psal jiný autor, proto sloupek z teoretické části i z následného porovnávání vynechám. Z tak malého vzorku by se totiž nedal dělat relevantní obecný závěr.

¹⁷ RUP-MOHL, Stephan, BAKIČOVÁ, Hana. *Žurnalistika*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing, 2005. 316 s. ISBN 80-247-0158-8.

¹⁸ Kol. autorů. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. Vyd. 3., rozšířené. Praha: Libri, 2007. 263 s. ISBN 978-80-7277-266-7.

¹⁹ VERNER, Pavel. *Zpravodajství a publicistika*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2007. 104 s. ISBN 978-80-86723-37-2.

1.2 Glosa

Podle Stephana Ruß-Mohla je glosa jiskřivý příspěvek, který vyvolává úsměv, má mít pointu, ale smí být i kousavý nebo sarkastický. Praktická encyklopedie žurnalistiky zase říká, že má mít svérázný publicistický akcent, v němž se odráží jediná otázka či problém. Glosa by měla patřit k nejkratším komentujícím žánrům, které obsahují jen stručnou informaci, bývají sarkasticky zaměřené a založené především na vlastním názoru.

„Glosa vznikla ještě v dobách ručně psaných knih a byla zpravidla písařovou výkladovou poznámkou na okraji stránky. Současná glosa se nezabývá problémem v šířce či hloubce nebo souvislostech, ale zpravidla jen z jednoho pohledu, bývá často dosti kritická, případně ironická, někdy i s použitím beletristických jazykových prostředků.“²⁰

1.3 Komentář

Komentář má ze všech tří publicistických žánrů nejbližší ke zpravodajství. Jeho styl nebývá tolik ironický a sarkastický, naopak jsou jeho základem detailní informace a fakta. Podle jedné z definic *„vychází ze známých faktů, jevů nebo myšlenek, které dává do souvislostí, odhaluje pozadí, příčiny i důsledky, připojuje subjektivní pohled. Pokud má být komentář zasvěcený, předpokládá specializaci v oboru a široké zdrojové zázemí. Stejně jako článek může užívat statistických údajů, jeho specifikum je však v nápadu, zpracování, použití neotřelých jazykových prostředků a možném pointování.“²¹*

Dokládá to také Stephan Ruß-Mohl: *„Zpráva je v žurnalistice výchozím bodem i pro explicitní vyjádření mínění, tedy pro komentář ve všech jeho variantách. Komentář by měl tok informací „doplnit a zařadit“. Také doprovází zpravodajství, které by za pomoci názorových impulsů mělo co nejvíce být „hodnocením a vysvětlováním“. Komentáře by měly především napomoci orientovat se ve zpravodajské a názorové*

²⁰ VERNER, Pavel. *Zpravodajství a publicistika*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2007. 104 s. ISBN 978-80-86723-37-2.

²¹ Kol. autorů. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. Vyd. 3., rozšířené. Praha: Libri, 2007. 263 s. ISBN 978-80-7277-266-7.

záplavě. Měly by také přispívat k utváření politického názoru a ke kontrole mocenských struktur... argumenty pro a proti jsou stavěny věcně proti sobě, čímž komentář usnadňuje utváření vlastního názoru. Komentáře „tak i tak“ nejdou do hloubky, jsou povrchní, nemají vlastní názor, jsou jen rozpačitým se přihlášením ke slovu bez zaujetí vlastní pozice .“²²

Stejná publikace ovšem uznává, že se jen velmi těžko hledá nějaká pevná stavba komentáře. *„Důležitý je především začátek a konec: kdo chce, aby jeho poselství oslovilo publikum, musí napřed v hlavě čtenáře najít „vhodné místo na přistání“ ... Stejně tak je žádoucí, ne-li nutné, vyvodit na konci příslušné závěry nebo uzavřít text pointou.“²³*

Autor dále zmiňuje, že komentáře bývají v tisku graficky odděleny, například jsou tištěné kurzívou, umístěné v rámečku a podobně. Velmi často mívají i své vlastní místo, které se nemění a rovněž bývá označeno jako názorová rubrika.

²² RUß-MOHL, Stephan, BAKIČOVÁ, Hana. *Žurnalistika*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing, 2005. 316 s. ISBN 80-247-0158-8.

²³ RUß-MOHL, Stephan, BAKIČOVÁ, Hana. *Žurnalistika*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing, 2005. 316 s. ISBN 80-247-0158-8.

2 Porovnání textů s odbornými definicemi

Následující kapitola bude rozdělena podle jmen autorů, aby byl přesně patrný styl, jakým píše, a samozřejmě i to, jak se jejich dílo liší od výše zmíněných definic. Většina autorů se během sledovaného období věnovala více žánrům, každému z nich proto bude věnována samostatná podkapitola.

Kromě redaktorů a zahraničních dopisovatelů do Týdne a především do rubriky Názory a komentáře psali také externí odborníci či publicisté. Často tu ale neměli víc než jeden příspěvek, proto je z této kapitoly vynechávám.

2.1 Úvodník Dalibora Balšíneka

Šéfredaktor časopisu Týden psal převážnou většinu úvodníků v rubrice označené „Editorial“. Zařadím sem ale i úvodník zástupce šéfredaktora Jana Dražana. Mezi červnem a srpnem totiž psal pouze jeden, a tak se domnívám, že není třeba věnovat mu samostatnou kapitolu.

Ve sledovaném období se Dalibor Balšínek zahraniční tematice věnoval čtyřikrát. V čísle 25 odsoudil Lisabonskou smlouvu, v čísle 31 odsoudil konání olympijských her v Číně, o tři týdny později, v době výročí srpna 1968, psal o rusko-českých vztazích a hodně se tu věnoval ruské povaze. V Týdnu číslo 39 se v souvislosti s uvedením polského filmu *Katyň vrací k druhé světové válce* a dnešním vztahům zúčastněných zemí.

Jeho úvodníky jsou ostré, emotivní, svůj názor tu vyjadřuje jasně a přesvědčivě. Nebojí se ani hanlivých výrazů. „*Lisabonská smlouva je zhovadilost*“,²⁴ píše například. Ve stejném textu připouští, že se pravděpodobně někdy „*něco jako Lisabonská smlouva upatlá*“²⁵. V úvodníku o Číně z čísla 31 zase stojí věta: „*A nakonec se přiznám, že mi fakt vadí, že žerou psy*.“²⁶ Stejně jasně vyjadřuje i názor na to, jaké vztahy bychom měli

²⁴ BALŠÍNEK, Dalibor. Editorial. *Týden*. 23. 6. 2008, roč. 14, č. 25, s. 3.

²⁵ BALŠÍNEK, Dalibor. Editorial. *Týden*. 23. 6. 2008, roč. 14, č. 25, s. 3.

²⁶ BALŠÍNEK, Dalibor. Editorial. *Týden*. 4. 8. 2008, roč. 14, č. 31, s. 3.

udržovat s Ruskem: „*Jsem pro korektní vztahy s Ruskem, ale proboha už žádné bratrské slintání po tvářích!*“²⁷

Balšínek tedy neváhá vyslovit svůj názor, ať už je jakýkoli. Naopak to dělá neotřelým a odvážným způsobem. Tím velmi jasně popírá slova Pavla Venera (viz kapitola 1.1), že dnešní editorially spíš představují obsah čísla, než vyjadřují nějaký postoj. Pokud zmíněné publikace tvrdí, že jejich jazykový styl je různý, od oficiálního po hodně emotivní, pak se Balšínek rozhodně nachází na vrcholu druhého zmíněného způsobu psaní.

Podobně píše svůj úvodník i Jan Dražan, přestože není zdaleka tak ostrý jako Balšínek. Také on se v čísle 32 věnuje olympijským hrám, konkrétně jejich slavnostnímu zahájení. A ani on nesouhlasí s jejich konáním v Číně. Tisíce cvičenců přirovnává k armádě robotů, protože ceremoniál podle něj „*dokázal rozdíly ve vnímání člověka... na Západě a v Číně, kde je člověk součástí masy; a kdo vybočuje, nemá místo...*“.²⁸ Jeho stanoviska a názory jsou podle mě více podložené, vysvětlené do větší hloubky. Balšínek oproti němu píše impulzivněji a emotivněji.

2.2 Úvodník Josefa Landergotta

Dalším autorem, jehož texty budu srovnávat, je vedoucí zahraniční redakce, Josef Landergott. Z publicistických textů píše především glosy, do čísla 47 však napsal také úvodník.

Ani on toto místo nevyužívá k tomu, aby čtenáře seznámil s tím, co je čeká na dalších stránkách, ale píše o somálských pirátech, kteří v Indickém oceánu unesli obří ropný tanker. Ani on se nebojí vyjádřit svoje stanovisko, přestože může být mírně šokující či překvapivé. Landergott se totiž pirátů v podstatě zastává. Snaží se nastínit, že je k jejich činu v podstatě donutil systém, protože Somálsko patří k nejchudším zemím světa. Celý příběh vtipně přirovnává k filmu: „*Ti z diváků, kteří se žijí politikou, už roky mluví o tom, že by se mělo se Somálskem něco dělat. Pošlou tam několik fregat, aby majitelé lodí tolik nerýpali. Smysl to nemá žádný, ale je to hezký příběh.*“²⁹

²⁷ BALŠÍNEK, Dalibor. Editorial. *Týden*. 25. 8. 2008, roč. 14, č. 34, s. 3.

²⁸ DRAŽAN, Jan. Editorial. *Týden*. 11. 8. 2008, roč. 14, č. 32, s. 3.

2.3 Glosa Josefa Landergotta

Co se týče témat, nemá Landergott žádnou vyhraněnou zemi, které by se věnoval. Píše tedy o událostech po celém světě, o něco častěji si však vybírá Rusko, dále Itálii a jejího premiéra Silvia Berlusconiho, Spojené státy americké, Kubu či Izrael. V jeho záběru ale nechybí ani Evropská unie, Čína, Kosovo či Pákistán.

Porovnáme-li všechny jeho glosy navzájem, dá se říci, že v podstatě je každá jiná. Například ta v čísle 23 vůbec nevyjadřuje autorův názor. Je sice napsaná „jiskřivým“ stylem, ale vtipná je zřejmě jen kvůli citované anekdotě, kterou Berlusconi přednesl na konferenci OSN. Podle výše zmíněných definicí je tedy tato glosa napsaná špatně, nebo přinejmenším jinak.

Na druhou stranu hned v příštím čísle Landergott předvedl britký vtip a velkou ironii. „*Vláda mladšího z Castrů Raúla dělá z velkých myšlenek kůlničku na dříví... Soudruh náměstek naprosto šíleně tvrdí, že rovnost gází je nespravedlivá. Prý ti, kdo dobře pracují, dostanou více,*“³⁰ popisuje nejprve nařízení vydané vládou Kuby a potom hodnotí: „*S Kubánci to špatně skončí. Nejprve povolení kupovat si počítače a mobily, teď platy podle výkonů! Ještě že víme, že v komunistické straně mohou být jen nejlepší dcery a synové národa, tím pádem ti nejpracovitější!*“³¹

V čísle 25 pro změnu předvádí, že umí psát i mírné glosy. V té o Obamově nařízení teroristy chytat, ale nezabíjet, svoje stanovisko jen lehce naťukne v poslední větě. Názor z ní však vyplývá velmi jasně: „*mrtvý mučedník kouše méně než živý*“³².

V glose z Japonska v čísle 28 o tom, že státní úředníci tu smějí na státní náklady po dlouhých přesčasech použít taxíků, opět svůj názor dává najevo jen tak mimochodem, přitom ale velmi jasně: „*Taxikáři si takové kunčofty hlídají a předcházejí si je dárečky. Třeba plechovkou pivečka, čajem nebo dárkovými kupony do zábavných podniků. Další příklad zkorumpovanosti byrokratů? Že možná ani nejezdí domů pozdě večer? Ale taxikářský systém držet si zákazníka není až tak špatný...*“³³

²⁹ LANDERGOTT, Josef. Editorial. *Týden*. 24. 11. 2008, roč. 14, č. 47, s. 3.

³⁰ LANDERGOTT, Josef. Revizionismus zachvátil Kubu. *Týden*. 16. 6. 2008, roč. 14, č. 24, s. 13.

³¹ LANDERGOTT, Josef. Revizionismus zachvátil Kubu. *Týden*. 16. 6. 2008, roč. 14, č. 24, s. 13.

³² LANDERGOTT, Josef. Živý nebo mrtvý terorista? *Týden*. 23. 6. 2008, roč. 14, č. 25, s. 13.

³³ LANDERGOTT, Josef. Příšerní taxikáři. *Týden*. 14. 7. 2008, roč. 14, č. 28, s. 11.

Landergott v některých svých textech sice dokazuje, že má velmi bystrý smysl pro humor, ale ve spoustě glos jej bohužel nahrazují spíš hlubší fakta, což podle odborných definic není nutné. Landergott sice hodnotí téměř vždy, většinou ale jen velmi suše, málokdy s ironií či nadsázkou. Jeho styl psaní glos trochu připomíná komentář, přestože rozsah tomu neodpovídá. Dá se také říct, že jeho glosy jsou spíše krátkými zprávami, které ale obsahují hodnotící nebo citově zabarvená slova. Například v glose Obtížný byznys informuje o tom, že Írán stále nechce svěřit svůj jaderný program mezinárodní kontrole, Izrael že varuje, že jejich hrozbu sklídí ze světa vojensky, a proto odtud odcházejí západní koncerny, místo nich přicházejí Rusové a ze západních tam zatím vydržel jen švýcarský obchodník s plynem EGL. To vše na necelých deseti řádcích. Jeho názor si potom můžeme domýšlet jen ze sousloví: „poslední *se klidil* francouzský Total, *hbitě vskočili* Rusové“³⁴.

O poznání méně seriózně je ale psaná glosa o olympijských hrách a čínské cenzuře západních médií: „*Až když novináři, zvyklí ze svých zemí na onačejší móresy, spustili rachot, blokáda webů skončila. Poučení: na bolševiky i připodělané olympijské papaláše vždy raději s klackem v ruce!*“³⁵ Slova jako onačejší, rachot, připodělané papaláše už samozřejmě zprávu nepřipomínají ani v nejmenším.

Landergott tedy umí psát glosy tak, jak by podle odborných publikací měly vypadat, většinou ale dává přednost jen vážným faktům bez vtipu, ironie či nadsázky.

2.4 Glosa Václava Rákose

Václav Rákos měl ve sledovaných rubrikách v období červen až srpen 2008 až na jeden komentář výhradně glosy. Ani on nepíše jen o jedné zemi, jeho tématem byly události ve Spojených státech, v Rusku, Itálii, všímá si i muslimských zemí či Evropské unie.

Jeho glosy jsou určitě živější než Landergottovy, snad v žádné nechybí ironický nadhled, nadsázka a vtíp. Většinou nastíní nějaký problém a potom sám hledá řešení, velmi často až absurdní. Svoje názory se rozhodně nestydí dát najevo a jeho glosy jsou postavené výhradně na nich, a i když například popisuje chybu, kterou udělal jeho oblíbenec a v té době kandidát na amerického prezidenta Barack Obama, zkusí na ní

³⁴ LANDERGOTT, Josef. Obtížný byznys. *Týden*. 21. 7. 2008, roč. 14, č. 29, s. 11.

³⁵ LANDERGOTT, Josef. Sláva Maovi, hanba IOC. *Týden*. 4. 8. 2008, roč. 14, č. 31, s. 10.

najít něco pozitivního. Na jednom předvolebním mítinku si totiž spletl Buchenwald s Osvětimí. „*Kdekdo se mohl smíchy potřhat,*“³⁶ píše Rákos a ptá se, jestli je Obama jen hloupý panák, co si nedokáže zapamatovat ani jedno jméno z kolegy sestaveného programu anebo je „*spontánní, a tudíž sympatický*“³⁷? A odpovídá: „*Na každý pád: Obama zná (špatně, ale zná) jméno více než jednoho nacistického koncentračního tábora. V Evropě žádná zvláštní kvalifikace pro roli nejmocnějšího muže světa, ale na americké poměry a po Georgi W. Bushovi, kterého překvapila mapa velikostí Brazílie, je to plus.*“³⁸ Rákosův názor na americké prezidenty je víc než jasný.

Z jeho glos je vidět, že nad problémy vždy přemýšlí, hledá různé úhly pohledu a nepřijme hned první názor, který se nabízí. Dalo by se to ale samozřejmě brát i tak, že se snaží, jak může, aby Obama v očích veřejnosti nebyl jen „hloupý panák“.

O prezidentu Bushovi píše i v čísle 47, kde si ale spíše než z něho utahuje z italské bezpečnostní služby. Když totiž Bush navštívil Řím, byly z bezpečnostních důvodů zaplombovány kanály v jedné z ulic. Bush tudy ale nakonec nešel, na víka se zapomnělo a potom přišla velká voda. Rákos vlastně jen popisuje názor Římanů, ale způsob, jakým to dělá, dává najevo, jaký má on názor na ně: „*Že za potopu může on, nepochybovali. Měl být nejmocnější, přece.*“³⁹

Rákosův razantní, ale vtipný styl je velmi dobře patrný v glose Drápky na medvěda, kde zesměšňuje polského prezidenta Lecha Kaczyňského, který při návštěvě Tbilisi „*budil dojem, že ví, jak na ruského medvěda... hřímal, jako by se Kreml zajímal o Polákův názor...*“⁴⁰ Přirovnává tu prezidenta k zajícovi z anekdoty: „Brousím si drápky na medvěda,“ říká zajíc, když se ho liška ptá, co dělá. Když se ho na totéž ptá medvěd, odpoví: „Sedím a kecám.“

Za zvláštní či trochu odlišnou se dá považovat glosa z Kazachstánu s titulkem Vítejte v Nursultanátu, soudruzi. Ze začátku se jeví v podstatě jako zpráva, dokonce přidává i nějaké historické souvislosti. Ovšem její závěr, kdy elegantně jedním slovem (patolízalství) naznačí, co si o celé věci myslí, dosvědčuje, že jde opravdu o glosu:

³⁶ RÁKOS, Václav. Co všechno Obama neví! *Týden*. 2. 6. 2008, roč. 14, č. 22, s. 13.

³⁷ RÁKOS, Václav. Co všechno Obama neví! *Týden*. 2. 6. 2008, roč. 14, č. 22, s. 13.

³⁸ RÁKOS, Václav. Co všechno Obama neví! *Týden*. 2. 6. 2008, roč. 14, č. 22, s. 13.

³⁹ RÁKOS, Václav. Šéf zeměkoule vyplavil Řím. *Týden*. 24. 11. 2008, roč. 14, č. 47, s. 15.

⁴⁰ RÁKOS, Václav. Drápky na medvěda. *Týden*. 25. 8. 2008, roč. 14, č. 34, s. 13.

„Tradici místopisu po živých vůdcích museli ve 20. století zdvihnout komunisti... Nyní poslanec za jedinou kazašskou parlamentní stranu za nadšeného souhlasu navrhl překřtít hlavní město Astana k nedělním narozeninám vůdce Nursultana Nazarbajeva na Nursultan. Při uzávěrce nebyly plody jeho patolízalství jako vystřiženého z dějin dělnického hnutí známy.“⁴¹

Jak je vidět, všechny glosy Václava Rákose jsou vtipné, někdy ironické, ale vždy úderné a nápadité. Nezabíhá do zbytečných faktických podrobností, a proto se dá říct, že je píše přesně tak, jak je teoretici popisují ve svých knihách.

2.5 Komentář Václava Rákose

V jednom jediném komentáři se Rákos opět věnuje Polsku, ale tentokrát je hlavní postavou premiér Donald Tusk. Ten se totiž veřejně přiznal, že v minulosti kouřil marihuanu, pořádal celodenní alkoholové orgie, prozradil na sebe i problémy v rodině či odklon od církve. Rákos píše, že v minulosti by takové přiznání vrcholovému politikovi jediné uškodilo, ale *„časy se mění... Získal víc sympatizantů než odpůrců. A pak: alkohol a násilnické sklony mu přece nebránily vystudovat; ... rodinnou krizi nakonec s manželkou Malgorzatou překonal. Vlastně už o nic nejde. Naopak, je hrdina!“⁴²* Rákos tím říká, že upřímnost se zkrátka vyplácí.

Nachází ale i další rovinu: *„Je tu ještě jeden důvod, proč nemusí být Tuskovo odhalení pouhým záchvatem pravdomluvnosti... poslanec Janusz Palikot se v lednu veřejně zeptal, zda prezident Lech Kaczyński nadužívá alkohol a zda je pravda, že ve víně utápí problémy ve vztazích s matkou a bratrem. Vysloužil si pokus prezidentské kanceláře stíhat ho trestně.“⁴³* Do svého komentáře tedy nakonec zahrnul i kritiku prezidenta. V posledním odstavci pak ještě naznačuje otázku, zda se náhodou Tusk v roce 2010 nebude chtít ucházet o úřad prezidenta, přestože on sám to popírá.

Jazyk a styl jeho komentáře jsou hodně odlišné od jeho glos, zřejmě je si vědom, že komentář má působit odborněji, má přinášet víc faktů než vtipů či ironických poznámek. Úplně tu chybí ironie i nadsázka. V porovnání s komentáři jiných odborníků

⁴¹ RÁKOS, Václav. Vítejte v Nursultanátu, soudruzi. *Týden*. 7. 7. 2008, roč. 14, č. 27, s. 11.

⁴² RÁKOS, Václav. Sázka na upřímnost: vyznání opilcovo. *Týden*. 2. 6. 2008, roč. 14, č. 22, s. 77.

⁴³ RÁKOS, Václav. Sázka na upřímnost: vyznání opilcovo. *Týden*. 2. 6. 2008, roč. 14, č. 22, s. 77.

je sice ten Rákosův jednodušší, přesto je ale vidět, že má k tématu spoustu informací, orientuje se a zná souvislosti.

2.6 Glosa Evy Peškové

Protože ve sledované době pracovala Eva Pešková v Týdnu jen na poloviční úvazek, publikovala mnohem méně příspěvků, než její výše popsaní kolegové.

Ani glosy Evy Peškové nepostrádají více či méně ostrý smysl pro humor a ani ona neváhá s jasnou a účelnou kritikou. Nejprve jednoduše vysvětlí daný problém či událost a doplní jej vlastním názorem. Například v příspěvku *Poručíme dešti, cementu* neváhá snahu Rusů zajistit si na armádní přehlídce hezké počasí tím, že pomocí letadla ve vzduchu rozpustí nejrůznější chemikálie včetně cementu, označit za pitomý nápad. Jeden celý pytel totiž z letadla spadl na střechu domku, kde zůstala metrová díra, a majitelka se hodlá soudit kvůli materiální a morální újmě. „*Má pravdu,*“ píše Pešková. „*Snaha poroučet větru, dešti je nepochybně nemravná. Stinnou stránkou padajícího pytle je pak to, že s ním jen těžko dostane po hlavě ten, kdo by si to za podobně pitomé nápady zasloužil.*“⁴⁴

Velmi podobně soudí i nápad Britů, že všechny, kdo chtějí pracovat s dětmi, nyní prověří speciální vládní agentura. Podle Peškové ji ale využívají i rodiče k tomu, aby si nechali „proklepnout“ jiné rodiče, než s nimi někam pustí své dítě. „*Možná by se měla zřídit další agentura či ministerstvo s pravomocemi vydávat diplom nesoudného rodiče: „Jsem šílený a blbost nerozchodím.*“⁴⁵

Tento druhý příspěvek také dokazuje, že Pešková při svém hodnocení schválně výrazně nadsazuje, aby tím podpořila svůj názor, že daná věc je nesmysl. Ze stejného důvodu potom hledá ještě absurdnější řešení nebo pokračování kauzy. Úplně ve všech svých glosách si kritickou tečku nechává až na samotný závěr. Dokazuje to i glosa z čísla 36, kde líčí, že v pákistánské provincii Balúčistán byly zaživa pohřbeny tři dívky (chtěly se provdat podle svého výběru) a dvě ženy (bránily dívky). Pákistánští senátoři tento masakr odsoudili, až na jednoho, který se vrahů zastával s tím, že to patří k místním tradicím. Pešková píše, že senátorům se nad masakrem zastavil rozum,

⁴⁴ PEŠKOVÁ, Eva. *Poručíme dešti, cementu. Týden. 23. 6. 2008, roč. 14, č. 25, s. 13.*

⁴⁵ PEŠKOVÁ, Eva. *Když rodič zešílí. Týden. 30. 6. 2008, roč. 14, č. 26, s. 11.*

s výjimkou jednoho. „*Tomu se v hlavě nemá co zastavit, když to tam očividně chybí,*“⁴⁶ dodává na závěr.

Odlišná je pouze glosa Originál důchodová reforma, v níž Pešková kritizuje od začátku do konce. Začíná slovy: „*Bývalý britský ministr David Blunkett proslul příležitostnou ztrátou soudnosti, když musel – za Tonyho Blaira – dvakrát rezignovat. Nyní se mu to zjevně přihodilo znovu, když přišel s nápadem, že lidé by měli pracovat až „do doby, kdy už práce nebudou fyzicky schopni*“.⁴⁷ Ve stejně bojovném duchu pokračuje a příspěvek zakončuje takto: „*Snad jen pro kategorii jedinců, kteří se brzy po pubertě dostanou do stavu, kdy nejsou fyzicky schopni ničeho, natož práce, je to ideální nápad.*“⁴⁸

2.7 Komentář Evy Peškové

Jediný komentář této autorky vyšel v čísle 41, nese titulek USA: Válka pomluv a týká se předvolebního boje mezi Obamou a McCainem. Jde o velký komentář s rozsahem celé jedné strany.

Také tady se projevuje zvyk Peškové nechávat si vlastní hodnocení až na konec. V textu popisuje předvolební debaty, připomíná některé momenty primárek, uvádí plusy i mínusy obou kandidátů, přičemž obojí má velmi dobře podložené. Uvádí, které státy podle předvolebních průzkumů upustí od své dlouholeté tradice volit republikány, líčí, jak na sebe kandidáti zkoušeli hledat špínu, což ale s příchodem ekonomické krize přestalo voliče zajímat.

Například podle spousty historických souvislostí lze soudit, že tuto problematiku Pešková sleduje opravdu dlouho a pečlivě.

Z celého textu je patrné, že McCain na Obamu ztrácí, jde ale jen o konstatovaná fakta, která Pešková velmi dobře připomíná a vysvětluje. Co si o tomto prezidentském boji Pešková myslí doopravdy, se čtenář dozví až v úplně posledním odstavci: „*V ekonomice McCain Obamu neporazí a přímé útoky na illinoiského senátora u voličů už nezabírají. Ve finále může jistou roli hrát barva pleti protivníků. A průzkumy se během*

⁴⁶ PEŠKOVÁ, Eva. Balúčistánské (ne)zvyky. *Týden*. 8. 9. 2008, roč. 14, č. 36, s. 13.

⁴⁷ PEŠKOVÁ, Eva. Originál důchodová reforma. *Týden*. 15. 9. 2008, roč. 14, č. 37, s. 12.

⁴⁸ PEŠKOVÁ, Eva. Originál důchodová reforma. *Týden*. 15. 9. 2008, roč. 14, č. 37, s. 12.

*těchto prezidentských voleb mýlily nesčetněkrát. Jasně ale je, že McCainovi moc munice nezbyvá.*⁴⁹

Komentář Evy Peškové tak splňuje veškerá kritéria, na nichž trvají autoři odborných publikací citovaných v kapitole 1.3.

2.8 Glosa Václava Větvičky

Příspěvky Václava Větvičky se v Týdnu začínají objevovat až téměř v posledních sledovaných číslech a všechny bez výjimky se týkají Spojených států amerických. Je totiž místním pravidelným dopisovatelem.

Glosy tohoto autora spíše informují a vysvětlují, hodnotí a kritizují jen v minimální míře. Patrné je to například v příspěvku Omezit, zrušit, zakázat. Titulek mluví o fast foodových restauracích, které chtějí zrušit v chudinské čtvrti South Los Angeles. Radnice tu prozatím zakázala otvírat nové, posléze je chtějí zakázat úplně a doufají, že na jejich místě někdo otevře kvalitní restaurace. *„Jak má tohle sociální inženýrství do chudinské čtvrti přitáhnout restaurace, které tam nikdo nechce otevřít, rada neřešila. Radní jsou spokojeni a odfajfkovali si další dobrý skutek.*⁵⁰

Podobně opatrně komentuje i v glose Vánoce v krizi. Vysvětluje zde, že ekonomická krize se v USA odráží i na vánočních nákupech, lidé už nekupují drahé šperky a kabelky, ale spíše praktické věci. *„Místo velkého počtu levnějších dárků to bude několik kvalitních výrobků. To si bez problémů vysvětlí dospělí; u dětí, zvyklých ráno rozbalovat hory dárků, to může být problém.*⁵¹

O něco více emotivní je glosa Detroit mimo realitu. Mimo realitu podle něj není ani tak Detroit, jako šéfové tří největších amerických automobilek, které požadují od státu peníze na záchranu svých firem, což, jak píše Větvička, dopálilo nejen kongresmany, ale i obyčejné Američany. *„Sebevědomí šéfové totiž neviděli chybu v sobě, ale v nečekaně negativních podmínkách trhu. Druhou hrubkou bylo, že si odmítli snížit plat, a totálním „vlastníkem“ fakt, že do Washingtonu každý přiletěl svým*

⁴⁹ PEŠKOVÁ, Eva. USA: Válka pomluv. *Týden*. 13. 10. 2008, roč. 14, č. 41, s. 84.

⁵⁰ VĚTVIČKA, Václav. Omezit, zrušit, zakázat. *Týden*. 4. 8. 2008, roč. 14, č. 31, s. 11.

⁵¹ VĚTVIČKA, Václav. Vánoce v krizi. *Týden*. 8. 12. 2008, roč. 14, č. 49, s. 14.

*soukromým letadlem.*⁵² Automobílek se potom týká ještě jedna Větvičkova glosa, kde se jeho znechucení nad šéfy těchto firem stupňuje. Hned v úvodu totiž píše: „*Zoufalství amerických automobilových dealerů nezná mezí.*“⁵³ V době, kdy se prodává nejméně aut za posledních padesát let, jak autor podotýká, si totiž obchod Dodge v Miami troufl na nabídku: Kupte si auto, dostanete druhé zdarma.

V porovnání s glosami Rákose, nebo Peškové jsou ty Větvičkovy však jen slabý odvar, kterému chybí nezbytná nadsázka a koneckonců i vtip. Jeho texty působí spíš jako potřeba si postěžovat a rozhořčit se, než zároveň s tím i pobavit.

Detroit mimo realitu je zároveň nejdelší glosou celého sledovaného období. Zabírá zhruba polovinu jedné strany Glosáře a pod ní je reklama. To mimo jiné dokládá trend, který se v Týdnu projevuje zhruba od listopadu 2008: ubývá glos (nejen zahraničních), které jsou čím dál častěji nahrazovány reklamou, případně sloupkem s domácí tematikou. Když k tomu ještě přidáme fakt, že i poslední Větvičkova glosa, kterou publikoval v čísle 37, se týká amerických automobílek, zdá se, že Týdnu docházejí síly alespoň, co se glos týče, případně se na ně přestává soustředit.

2.9 Komentář Václava Větvičky

Jediný komentář tohoto autora publikovaný ve sledovaném období se věnuje dvěma americkým prezidentským kandidátům a jejich volbě viceprezidenta. „*Barack Obama překvapil... Volba Johna McCaina překvapila Spojené státy ještě víc,*“⁵⁴ hodnotí hned téměř v úvodu. Dále chválí Obamu za to, že se při výběru „*nedržel příruček, ne zvolil si ani již znanou, ani politiku ze států bohatých na hlasy. Biden je zkušenost sama.*“⁵⁵ McCain překvapil tím, že si zvolil podle Větvičkových slov „*fotogenickou*“ Sarah Palinovou, což se mu už zamlouvá o poznání méně. „*McCain si vybral neznámou matku pěti dětí z nepatrného aljašského městečka,*“⁵⁶ píše s mírným pohrdlivým tónem a podobným způsobem pokračuje: V jednom odstavci popisuje klady a výhody Joea Bidena a

⁵² VĚTVIČKA, Václav. Detroit mimo realitu. *Týden*. 8. 12. 2008, roč. 14, č. 49, s. 15.

⁵³ VĚTVIČKA, Václav. Chcete auto? Dáme vám druhé! *Týden*. 15. 12. 2008, roč. 14, č. 50, s. 14.

⁵⁴ VĚTVIČKA, Václav. USA: Souboj viceprezidentů. *Týden*. 8. 9. 2008, roč. 14, č. 36, s. 66.

⁵⁵ VĚTVIČKA, Václav. USA: Souboj viceprezidentů. *Týden*. 8. 9. 2008, roč. 14, č. 36, s. 66.

⁵⁶ VĚTVIČKA, Václav. USA: Souboj viceprezidentů. *Týden*. 8. 9. 2008, roč. 14, č. 36, s. 66.

v dalším jako přesný protiklad popisuje Palinovou jako naprosto obyčejnou ženu, která nemá s politikou téměř nic společného. Na závěr pro jistotu ještě jednou zopakuje ten překvapivý kontrast: „*Hrozí, že Biden Palinovou v televizní debatě rozcupuje... politik s 35letou zkušeností v Senátu se utká s hokejovou matkou z Wasilly...*“⁵⁷

Tento příspěvek působí útočněji a emotivněji než autorovy glosy, přestože by to podle žánrových teorií mělo být spíše naopak. Podle mého názoru dostal zbytečně moc prostoru (jednostránkový komentář), což jej nutí několikrát opakovat stejné myšlenky. Oproti ostatním komentářům je tento povrchnější, přestože i tady je samozřejmě vidět, že autor o popisovaných reáliích jistě ví mnoho. Chybí zde více úhlů pohledu, autor se zřejmě nechává až příliš unést vlastní záští vůči Palinové (a možná i McCainovi).

2.10 Komentář Pawla Deresze

Protože je Pawel Deresz pravidelným dopisovatelem z Polska, týkají se všechny jeho komentáře právě této země.

První z nich nese titulek Polsko: Nervák po nerváku a popisuje vládu polského premiéra Donalda Tuska. Hned v úvodu Deresz konstatuje, že Tusk vládne nevýrazně a nejsou za ním žádné důležité reformy. Svůj názor podkládá podobnou citací bývalého premiéra Jaroslava Kaczyňského, ale Deresz hned v zápětí připomíná, že ani ten nevládl o nic povedeněji. „*Kolik jeho slibů, díky nimž se dostal k moci, zůstalo nesplněných – o třech milionech nových bytů, dálniční síti, reformě zdravotnictví...*“⁵⁸ připomíná Deresz a vrací se k původnímu tématu: „*Nicméně Tuskova vláda skutečně selhává... kolem finanční reformy je ticho po pěšině, nepřestává se šířit drahota, roste inflace... Hřebíkem do rakve může být fotbalové Euro 2012, protože přípravy se velice vlečou. Vidina rakve na katafalku je stále výraznější, a jestliže si Tusk nepospíší a nezačne skutečně pracovat, mohl by ho potkat osud Jaroslava Kaczyňského.*“⁵⁹

V tomto komentáři se střídají vlastní hodnocení Deresze s konstatováním a vysvětlováním faktů, což jej dělá velmi srozumitelným, a přestože jde o delší rozsah,

⁵⁷ VĚTVIČKA, Václav. USA: Souboj viceprezidentů. *Týden*. 8. 9. 2008, roč. 14, č. 36, s. 66.

⁵⁸ DERESZ, Pawel. Polsko: Nervák po nerváku. *Týden*. 21. 7. 2008, roč. 14, č. 29, s. 61.

⁵⁹ DERESZ, Pawel. Polsko: Nervák po nerváku. *Týden*. 21. 7. 2008, roč. 14, č. 29, s. 61.

dobře se čte. Deresz ví, jak udržet čtenářovu pozornost. Kromě toho tento příspěvek potvrdil, že autor místní politiku opravdu dopodrobna zná a sleduje.

Velmi podobný dojem vzbuzuje i další příspěvek týkající se polských řidičů. Začíná celkem jasně: „*Na polských silnicích nevládne zákon, ale jednoznačně alkohol.*“

⁶⁰ Dále následuje pět krátkých příběhů o tragických automobilových nehodách, které zavinil alkohol. Aby vážnou situaci alespoň trochu narušil, zmiňuje vtip „Jed' do Polska, tvoje auto už tam dávno je.“ Podle něj je však už dávno pasé, protože teď polské silnice ovládl jiný trend: „*V Evropě totiž neexistuje druhý stát, na jehož dálnicích... by jezdilo tolik osob pod vlivem alkoholu... Rekordmani se pyšní i deseti až třinácti promile, čímž zcela popírají medicínskou vědu...*“⁶¹

Na konec pak ještě přidává varování před cestováním po Polsku, což je vlastně hlavním poselstvím celého komentáře: „*Dávejte pozor na železničních přejezdech, které obsluhují opilí závoráři... Ale jestli někdo rád riskuje, tak prosím, cestovat po polských silnicích je jedinečná příležitost...*“⁶²

Tento příspěvek je podle mého nevypointovanější ze všech výše popsaných. Není to však komentář, jak by měl „ideálně“ vypadat. Nestaví totiž proti sobě žádné pro a proti, je tu jen jediný úhel pohledu a také chybí vysvětlovací funkce komentáře, která má čtenáři pomoci se zorientovat ve složitém, nejčastěji politickém problému. Jde tedy spíše o jakousi zprávu s varováním než komentář.

2.11 Komentář Petra Robejška

Petr Robejšek je stálým dopisovatelem Týdne z Hamburku, proto se jeho příspěvky zabývají především Německem. Když ale do Německa zavítal Obama, napsal také o Spojených státech.

Hlavním znakem především těch jednostránkových komentářů je, že bývají psané velmi složitě, a pro čtenáře tedy mohou být obtížnější na pochopení. Například v příspěvku Irák a George W. Obama stihl představit svůj názor na předvolební

⁶⁰ DERESZ, Pawel. Polák to dokáže. *Týden*. 18. 8. 2008, roč. 14, č. 33, s. 63.

⁶¹ DERESZ, Pawel. Polák to dokáže. *Týden*. 18. 8. 2008, roč. 14, č. 33, s. 63.

⁶² DERESZ, Pawel. Polák to dokáže. *Týden*. 18. 8. 2008, roč. 14, č. 33, s. 63.

návštěvu Obamy v Berlíně, na samotného Obamu, na válku v Iráku, potažmo tedy i na bývalého amerického prezidenta Bushe a také na americký systém vládnutí.

Návštěvu Obamy tedy hodnotí takto: *"Ve svých projevech zvládl virtuózně variace na téma "change" (hlavní heslo jeho kampaně), ale nadšené volání "bis" se z publika neozývalo."*⁶³ Prohlásil totiž, že sice stáhne vojáky z Iráku, ale navýší jejich počet v Afghánistánu.

Dále následuje stručná historie války v Iráku, kde proti sobě stáli šiité a sunnité a mezi nimi Američané, válčení trvalo pět let, v roce 2007 násilí eskalovalo a „svět počítal s postupným ústupem á la Vietnam... Místo aby zatroubil k ústupu, poslal prezident Bush do Iráku dalších třicet tisíc mužů. Dnes všechno nasvědčuje tomu, že to bylo ono kritické množství, potřebné ke zvrácení nepříznivé situace."⁶⁴ Prezidenta Bushe tedy chválí. A záhy se pouští do systému americké politiky. Funguje prý tak, že pokud Obama vyhraje volby, zároveň ztratí možnost ji doopravdy zásadně měnit.

Konkrétní zahraniční politika může být podle Robejška jakákoli, vždy však musí sloužit americkým národním zájmům. *„Na první pohled nemohou být Bush a Obama odlišnější, přesto slouží oba udržení americké hegemoniální pozice. O současném prezidentovi to již víme. O adeptovi na prezidentský úřad si prostší povahy ještě mohou dělat iluze: Obamovi fanoušci si ještě mohou užít několik týdnů mocenskopolitické nevinnosti."*⁶⁵

Povedeným komentářem je ten z čísla 34, který pojednává o německém politikovi Christianu Wulffovi. Na první pohled působí sice tak, že jej Robejšek až slepě obdivuje, ale ten spíše než Wulffa samotného obdivuje jeho promyšlenou taktiku, s jakou se dostal k moci. *„Vypadá jako tuctový bankovní úředník, ale jeho jednání dokládá výjimečný mocenský instinkt a skvělé taktické schopnosti,"*⁶⁶ upozorňuje Robejšek. Jako důkaz uvádí, že ze všech svých funkcí pobírá plat zhruba sto patnáct tisíc eur měsíčně, nechává si však jen osm a půl tisíce a zbytek odvádí do zemské kasy (je ministerským předsedou Dolního Saska). Umí to prý i s médii, protože když v roce

⁶³ ROBEJŠEK, Petr. Irák a George W. Obama. *Týden*. 4. 8. 2008, roč. 14, č. 31, s. 62.

⁶⁴ ROBEJŠEK, Petr. Irák a George W. Obama. *Týden*. 4. 8. 2008, roč. 14, č. 31, s. 62.

⁶⁵ ROBEJŠEK, Petr. Irák a George W. Obama. *Týden*. 4. 8. 2008, roč. 14, č. 31, s. 62.

⁶⁶ ROBEJŠEK, Petr. Christian Wulff – budoucí německý kancléř. *Týden*. 25. 8. 2008, roč. 14, č. 34, s. 63.

2006 odešel od manželky k přítelkyni, ještě než z toho noviny stačily udělat skandál, Wulff poskytl rozsáhlý rozhovor bulvárnímu Bild-Zeitung.

Přesně jak se říká v definici, Robejšek tímto komentářem pomáhá čtenářům zorientovat se na německé politické scéně, nabízí vysvětlení, co mohou jednotlivá gesta zmíněného politika doopravdy znamenat, a mimo jiné také hodnotí. Troufá si dokonce tvrdit, že Wulff je budoucím nástupcem kancléřky Angely Merkelové.

V komentáři z čísla 47 zase přináší názor, že finanční krize znamená konec globalizace. Hledá tedy stále nové úhly pohledu: „*Neviditelná ruka trhu nám právě uštedřila notnou nakládačku a ve světě stojícím na pokraji chaosu jsou národní státy jedinými akceschopnými aktéry.*“⁶⁷ Nebo: „*Celková bilance vzniku a zániku pracovních míst se díky globalizaci obrací v neprospěch Západu.*“⁶⁸ Případně: „*Pohyb kapitálu a zboží se v globálním rozměru zpomalí.*“⁶⁹

2.12 Komentář Filipa Snášela

Filip Snášel, který je především redaktorem on-line deníku TÝDEN.CZ, napsal do časopisu ve sledovaném období dva kratší a jeden delší komentář s rozsahem na celou stranu.

Ten delší hovoří o vítězství Baracka Obamy v prezidentských volbách a o tom, co bude dál. „*Svět se opil Obamou. Kdy přijde kocovina?*“⁷⁰ ptá se v metafoře. Dále tvrdí, že Obama za svůj úspěch vděčí především přesně cílené kampani. Také prý „*nasliboval hory doly: od ukončení války v Iráku přes zastavení závislosti Spojených států na blízkovýchodní ropě až po výzvu Evropě, kterou pronesl v berlínské Tiergarten: „Musíme se spojit, abychom zachránili planetu.“*“⁷¹ To, že autor z Obamy není příliš nadšený, vyplývá i z těchto vět: „*Prezident Medveděv z Moskvy spolu s blahopřáním vzkázal: „V Kaliningradské oblasti rozmístíme raketové systémy Iskander.“ – Hezký*

⁶⁷ ROBEJŠEK, Petr. Konec globalizace. *Týden*. 24. 11. 2008, roč. 14, č. 47, s. 72.

⁶⁸ ROBEJŠEK, Petr. Konec globalizace. *Týden*. 24. 11. 2008, roč. 14, č. 47, s. 72.

⁶⁹ ROBEJŠEK, Petr. Konec globalizace. *Týden*. 24. 11. 2008, roč. 14, č. 47, s. 72.

⁷⁰ SNÁŠEL, Filip. Rudočerný mesiáš. *Týden*. 10. 11. 2008, roč. 14, č. 45, s. 76.

⁷¹ SNÁŠEL, Filip. Rudočerný mesiáš. *Týden*. 10. 11. 2008, roč. 14, č. 45, s. 76.

*výřečný muž ohromil voličstvo USA, ale těžko se mu to povede v Kremlu. – Také Íránci si mnou ruce, jak jim přání vyšlo.*⁷²

V komentáři hovoří o všech úkolech, které Obamu čekají, přesně zná jeho předvolební program, hodnotí tu ale i vládu Johna F. Kennedyho, takže je vidět, že se Spojenými státy nezabývá poprvé a svoje obavy z Obamova vládnutí umí podložit.

Jeho styl psaní v obou kratších komentářích však odpovídá spíše textům v rubrice Glosář. V čísle 32 píše o olympijských hrách v Číně toto: „*Problémy s lidskými právy? Ale to nevadí, jen když tečou peníze... Všichni si na konci srpna potřesou rukama, sečtou zisky a zajásají, jak to klaplo.*“⁷³ A to i přesto, že vrcholní politici (planě) slibovali, jak se her nezúčastní a jak s nimi nesouhlasí. Zahájení se nakonec nezúčastní snad jen Angela Merkelová. „*To ale nemusí Peking mrzet – vzájemný obchod bohatě vynahradí nedorozumění. Čínský vývoz do Německa se za posledních sedm let ztrojnásobil,*“⁷⁴ upozorňuje Snášel a poukazuje tak na absurdnost celé situace.

Píše neotřele, svižně a vtipně, hraje si se slovy: „*Čínští politici vězni se jistě smějí, až se za mříže popadají.*“⁷⁵ Chybí tu ale nějaký nový pohled na věc. V podstatě jen vyjadřuje svůj názor na věc (přestože vše podkládá fakty), podobně jako například Dalibor Balšínek ve svém úvodníku o olympijských hrách.

Poslední jeho komentář s titulkem Kavkaz: silný může, slabý musí začíná slovy: „*Západní demokracie předvádějí rétorická cvičení na téma Zlí Rusové jdou proti mezinárodnímu právu – uznali ty malé, neživotaschopné gruzínské státečky, Jižní Osetii a Abcházii, a to je všechno špatně.*“ Píše, že západ a Rusko to řeší jen v politické rovině a zajímají se jen o to, co (ne)uznání znamená pro ně, Moskva to bere jako pomstu za Kosovo. „*Zajímá se však někdo o nově uznané státy? Co chce dělat Jižní Osetie, země se sedmdesáti tisíci obyvatel? ... udrží si kavkazský ministr svrchovanost i za deset patnáct let?*“⁷⁶

⁷² SNÁŠEL, Filip. Rudočerný mesiáš. *Týden*. 10. 11. 2008, roč. 14, č. 45, s. 76.

⁷³ SNÁŠEL, Filip. Zlaté prasátko olympijské. *Týden*. 11. 8. 2008, roč. 14, č. 32, s. 59.

⁷⁴ SNÁŠEL, Filip. Zlaté prasátko olympijské. *Týden*. 11. 8. 2008, roč. 14, č. 32, s. 59.

⁷⁵ SNÁŠEL, Filip. Zlaté prasátko olympijské. *Týden*. 11. 8. 2008, roč. 14, č. 32, s. 59.

⁷⁶ SNÁŠEL, Filip. Kavkaz: silný může, slabý musí. *Týden*. 1. 9. 2008, roč. 14, č. 35, s. 67.

Potom tyto státy přirovnává ke vzniku ČSR v roce 1918 a říká, že „malé státy nic nezmohou... Bez radaru bychom pro Američany byli jen dalším z „fleků“ na mapě.“⁷⁷

⁷⁷ SNÁŠEL, Filip. Kavkaz: silný může, slabý musí. *Týden*. 1. 9. 2008, roč. 14, č. 35, s. 67.

3 Stereotypy některých států podle názorů autorů

„Stanoviště, odkud novinář pozoruje „skutečnost“, určuje jeho podání „pravdy“. Tato pravda zase úmyslně posiluje pozici, kterou pravděpodobně zaujímá publikum. Výsledkem je, že příběhy jsou často psány z jediného a obvykle úzce zaměřeného hlediska.“⁷⁸ A to je důvod, proč se tato kapitola bude zabývat tím, jak autoři časopisu Týden zobrazují jednotlivé státy a jaké o nich vytváří stereotypy, které pak může jejich publikum přebírat za své.

Podle Stephana Ruß-Mohla tyto stereotypy často vznikají kvůli nechtěnému zkreslování informací při jejich mezinárodní výměně. „Každý korespondent nejprve vnímá hostitelskou zemi optikou své vlastní kultury, která ho utvářela. Čas na rešerši je omezený, většina zpráv musí být koncentrována do několika řádků. A tak jsou Američané povrchní, Němci pesimističtí a přesní, Italové přátelští a Latinoameričané líní a stoučtí.“⁷⁹

Ruß-Mohl mluví sice především o zprávách, ale z hodnotících žánrů jsou tyto stereotypy či mediální obrazy ještě patrnější. Zprávy by totiž měly být co nejvíce objektivní, a tak by z nich nějaké stanovisko či názor na daný stát neměly vůbec vyplývat.

Do tohoto rozboru jsem zařadila ty země, o nichž bylo ve sledovaném období napsáno nejvíc.

3.1 Spojené státy americké

O Spojených státech se nejvíce psalo v souvislosti s předvolebním bojem o prezidentský úřad. Autoři hodnotili oba kandidáty, a téměř všichni dávali před Johnem McCainem přednost Barracku Obamovi. Tuto přízeň dokládají například tyto citáty: „Na každý pád: Obama zná (špatně, ale zná) jméno více než jednoho nacistického koncentračního tábora. V Evropě žádná zvláštní kvalifikace pro roli nejmocnějšího muže světa, ale na

⁷⁸ BURNS, Lynette Sheridan. *Žurnalistika*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004. 192 s. ISBN 80-7178-871-6.

⁷⁹ RUß-MOHL, Stephan, BAKIČOVÁ, Hana. *Žurnalistika*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing, 2005. 316 s. ISBN 80-247-0158-8.

americké poměry a po Georgi W. Bushovi, kterého překvapila mapa velikostí Brazílie, je to plus. ⁸⁰

Václav Větvička potom chválí Obamu za to, že si svého viceprezidenta vybral lépe než McCain: „*Hrozí, že Biden Palinovou v televizní debatě rozcupuje... politik s 35letou zkušeností v Senátu se utká s hokejovou matkou z Wasilly*...“ ⁸¹

Také Eva Pešková ve svém komentáři píše, že Obama má oproti McCainovi navrch a uvádí pro to velkou spoustu faktů. McCainovi podle ní dochází munice.

Autoři také často zmiňovali prezidenta Bushe. Rákosův názor na něj je patrný už z výše zmíněné citace o mapě Brazílie. Landergott zase píše o jeho zašlé slávě, která se projevila při jeho poslední prezidentské návštěvě Evropy: „*Evropané ho už jen poplácávali. Jeho čas je pryč... Němcům už nestál ani za demonstraci*...“ ⁸²

Nutno ale dodat, že všechny názory prezentované v Týdnu nejsou stejné. Například ředitel Občanského institutu Roman Joch, tedy odborník, který do názorové rubriky Týdne občas přispívá, Bushe chválí a poukazuje na jeho úspěchy při řešení války v Iráku: „*Je uspokojivé, že prostředky teroristů⁸³ byly opět jen konvenční. Není pochyb o tom, že sebevražední atentáčníci by použili nejničivější prostředky, jež mají k dispozici. Žádné ničivější nepoužili, tudíž je nemají*...“ ⁸⁴ V tomto ohledu byla podle něj „*západní válka proti islámskému terorismu (Bushova válka) nadmíru úspěšná*...“ ⁸⁵

Redaktoři také několikrát poukázali na absurdnost některých amerických nápadů. Jedním z nich je například zákaz fast foodových restaurací, druhým třeba nabídka amerických automobilek, že ke koupi jednoho auta zákazník dostane druhé zdarma. Podobně Václav Větvička hodnotí také nařízení starosty Warrenu (předměstí Detroitu), že si jeho podřízení musí jako příští automobil koupit ten vyrobený v Detroitu, tedy nějakou značku z General Motors nebo Chrysler. „*Hnutí „Kupuj americké zboží“ je u osobních aut nesmyslné. Americké firmy často vlastní část japonských automobilek, navíc většina japonských aut určených pro americký trh se*

⁸⁰ RÁKOS, Václav. Co všechno Obama neví! *Týden*. 2. 6. 2008, roč. 14, č. 22, s. 13.

⁸¹ VĚTVIČKA, Václav. USA: Souboj viceprezidentů. *Týden*. 8. 9. 2008, roč. 14, č. 36, s. 66.

⁸² LANDERGOTT, Josef. Ticho po pěšině. *Týden*. 16. 6. 2008, roč. 14, č. 24, s. 13.

⁸³ Při teroristickém útoku v Indii v listopadu 2008.

⁸⁴ JOCH, Roman. Terorismus v Mumbáí. *Týden*. 15. 12. 2008, roč. 14, č. 50, s. 65.

⁸⁵ JOCH, Roman. Terorismus v Mumbáí. *Týden*. 15. 12. 2008, roč. 14, č. 50, s. 65.

vyrábí přímo ve Spojených státech. Ale když takové heslo tak krásně zní!“⁸⁶ píše Větvička.

3.2 Evropská unie

Co se týče Evropské unie, dělí se autoři na dvě skupiny: jedni, kteří s ní v zásadě souhlasí, ale ve svých textech hledají řešení, jak ji zlepšit, nebo kam se v ní dále ubírat, a druzí, kteří jsou buď proti jakékoli evropské globalizaci, nebo se jim nelíbí, jak Unie dosud funguje.

K těm prvním patří například Josef Zieleniec, který napsal komentář do čísla 24. Je jedním z těch autorů, kteří ve sledovaném období publikovali pouze jeden komentář, proto o nich v předchozí kapitole nebyla řeč. Jeho názor není velkým překvapením, protože je poslancem Evropského parlamentu. Velmi tu pochvaluje zavedení jednotné měny, popisuje, co to kterým zemím a jejich ekonomikám přineslo. Píše například: „*Výsledkem jednotné měnové politiky... je dříve nevídaná stabilizace makroekonomického prostředí uvnitř eurozóny.*“⁸⁷ Dále kritizuje českou vládu, že zavedení stále odkládá: „...*hlavní kvalifikací (a v některých případech bohužel jedinou) prezidentem nově jmenovaných členů bankovní rady je právě skeptický postoj k euru. Když k tomu přičteme fiskální populismus ČSSD, ... vidíme, že vstup naší země do eurozóny se vzdaluje do nedohledna.*“⁸⁸ Nezavedení společné měny potom hodnotí jako velké mínus: „*V dnešní Unii, kde si ostře ekonomicky konkurují nejenom firmy, ale i státy, může otálení s přijetím eura znamenat sestup do evropské druhé ligy na celou generaci.*“⁸⁹

O týden později se Roman Joch vyjadřuje k Lisabonské smlouvě. Měla by se podle něj změnit jak její forma a obsah, tak její fungování. Příklad by si potom mohla vzít ze zakládání Spojených států: „*Schůdnou cestou je napsat novou ústavu, žádné několikasetstránkové monstrum, nýbrž ústavu, jež se vejde na list papíru A3 – jako tehdy*

⁸⁶ VĚTVIČKA, Václav. Jakým autem jezdit. *Týden*. 15. 9. 2008, roč. 14, č. 37, s. 12.

⁸⁷ ZIELENIEC, Josef. Euro v roce 2019 je pozdě. *Týden*. 16. 6. 2008, roč. 14, č. 24, s. 80.

⁸⁸ ZIELENIEC, Josef. Euro v roce 2019 je pozdě. *Týden*. 16. 6. 2008, roč. 14, č. 24, s. 80.

⁸⁹ ZIELENIEC, Josef. Euro v roce 2019 je pozdě. *Týden*. 16. 6. 2008, roč. 14, č. 24, s. 80.

ve Filadelfii. A pak si obyvatelé jednotlivých zemí EU budou moci vybrat – chceme pokročit dále k federaci, anebo nechceme?“⁹⁰

Lisabonskou smlouvu kritizoval v tom samém čísle také Dalibor Balšínek ve svém úvodníku. Ovšem mnohem ostřeji: „Lisabonská smlouva je zhovadilost. Ještě štěstí, že do Evropy se počítají i Irové, který ten pseudointelektuální, pseudopolitický, pseudopolitářský koncept poslali k ledu. Respect the Irish vote.“⁹¹

V tom samém textu se staví i proti samotné existenci EU: „Při vědomí toho, jaké byly historické zájmy a odlišnosti Francie, Německa nebo Británie, je zřejmé, že evropská integrace je lží zájmových politických skupin. Každý normální člověk s elementární znalostí historie musí tušit, jak nekompatibilní zájmy mají výše vyjmenované země vedle Polska, rozděleného Balkánu nebo jiných autonomních entit. Byť se někdy nakonec něco jako lisabonská smlouva upatlá, stejně se proti ní dříve nebo později zvedne účinná rezistence, která ji zničí.“⁹²

V čísle 45 se Evropské unii a především jejímu právnímu systému vysmívá Václav Rákos v glose Evropská hyperspravedlnost. Píše, že Poláci přišli na to, že stačí přijít v Británii o práci, vyřídít si podporu v nezaměstnanosti a vrátit se do Polska. Evropské právo totiž umožňuje osobám, které ztratily práci v některé ze zemí EU, pobírat v ní podporu, i když žijí v jiné evropské zemi. „Je to vyšší stupeň humanity: nejenže každý EU-ropan bude mít dříve či později právo pracovat kdekoli v EU, nýbrž bude si moci i vybrat, kde nepracovat a na čí účet žít, ať už se poflakuje kdekoli.“⁹³

3.3 Rusko

Hodnocení ruských událostí bylo ve všech rozebíraných textech v podstatě podobné. Dá se tedy říci, že zde už časopis vytváří jakýsi stereotyp.

Glosy zmiňují především některé absurdní aktivity Rusů. Například Eva Pešková píše o tom, jak si chtěli zajistit pěkné počasí pomocí chemikálií rozprášených do vzduchu, a jeden pytel cementu se zřítil z letadla na domek. Hodnotí to takto: „Snaha

⁹⁰ JOCH, Roman. Post-Lisabon. *Týden*. 23. 6. 2008, roč. 14, č. 25, s. 73.

⁹¹ BALŠÍNEK, Dalibor. Editorial. *Týden*. 23. 6. 2008, roč. 14, č. 25, s. 3.

⁹² BALŠÍNEK, Dalibor. Editorial. *Týden*. 23. 6. 2008, roč. 14, č. 25, s. 3.

⁹³ RÁKOS, Václav. Evropská hyperspravedlnost. *Týden*. 10. 11. 2008, roč. 14, č. 45, s. 17.

*poroučet větru, dešti je nepochybně nemravná. Stinnou stránkou padajícího pytle je pak to, že s ním jen těžko dostane po hlavě ten, kdo by si to za podobně pitomé nápady zasloužil.*⁹⁴

Josef Landergott v glose s příznačným názvem Valentinská trucování popisuje nápad první dámy Ruska Světlany Medveděvové, která se podílí na boji pravoslavné církve se západními vlivy a za zachování „ruských kulturních hodnot“. Svátek sv. Valentina chce nahradit svátkem rodiny, lásky a věrnosti. Osmdesát procent ruských manželství přitom končí rozvodem, upozorňuje Landergott. *„Jim natruc rozdávala moskevská radnice medaile dvěma stům párů, které jsou spolu nejméně dvacet pět let. Více jich desetimilionová metropole opravdu nemá?*⁹⁵

Velmi jasný názor na celý ruský stát potom vyjadřuje v glose Návrat ztraceného syna. Druhá věta tohoto citátu mluví velmi jasně: *„Roman Arkadjevič, jeden z nejbohatších Rusů, přišel k rozumu. Vrací se do „politiky“, nebo co to v novém Rusku mají.*⁹⁶

V příspěvku Gajdamak superstar zase popisuje vyjádření miliardáře Gajdamaka, který se chce stát starostou Izraele a který říká, že noviny jsou spoluodpovědné za veřejné mínění, a tak by neměly stát proti vládě. Landergott už nevyjadřuje svůj názor, jako kdyby naznačoval, že Gajdamak a jeho jednání jsou natolik transparentní, že ani nepotřebují komentář.

Přímo o ruské nátuře se potom zmiňuje Dalibor Balšínek v editoriale z čísla 34. *„Nejsem s to pochopit, proč se opět hledají slovička, která mi mají vysvětlit, že musím přijmout, že je hodný a zlý Rus a že ten současný, nesovětský, je přece úplně jiný než ten, kterého známe z historie. Existuje přece nějaký model chování národa,*⁹⁷ přiznává sám šéfredaktor a pokračuje: *„Rusové jsou jiní, mají jiné potřeby a vždycky nejlépe žili za diktatury, v lepším případě osvícené... Rusko je v mnohém úchvatná země, ale Čechám nikdy nic dobrého nepřinesla a nepřinese. My pro ně nikdy bratry nebudeme a nenechme se šálit nějakou slovanskou příbuzností.*⁹⁸

⁹⁴ PEŠKOVÁ, Eva. Poručíme dešti, cementu. *Týden*. 23. 6. 2008, roč. 14, č. 25, s. 13.

⁹⁵ LANDERGOTT, Josef. Valentinská trucování. *Týden*. 14. 7. 2008, roč. 14, č. 28, s. 10.

⁹⁶ LANDERGOTT, Josef. Návrat ztraceného syna. *Týden*. 28. 7. 2008, roč. 14, č. 30, s. 12.

⁹⁷ BALŠÍNEK, Dalibor. Editorial. *Týden*. 25. 8. 2008, roč. 14, č. 34, s. 3.

⁹⁸ BALŠÍNEK, Dalibor. Editorial. *Týden*. 25. 8. 2008, roč. 14, č. 34, s. 3.

3.4 Čína

O Číně se psalo téměř výhradně v souvislosti s tím, že se tady v srpnu 2008 konaly olympijské hry. Všechny texty, které na toto téma vyšly, se v názoru shodují a konání her v komunistické Číně odmítají.

Balšínekův úvodník na toto téma začíná slovy: „*Bude to hlavně boj s nesnesitelným, tíživým pachem.*“⁹⁹ První jeho odstavec je jen o pachu a smogu, v druhém najednou změni směr a začne o světových diktaturách a dostane se k tomu, že přestože západ tak nějak podvědomě s Čínou nesouhlasí, nezbyvá mu nic jiného než sklopit před ní hlavu. „*...tuším, že závislost světové ekonomiky, především té západní, je těžko odstranitelná, že trh má obrovskou nezvratitelnou sílu a boj s ním ještě nikdy nikdo nevyhrál. Některé kompromisy a ústupky se nakonec vždycky vymstí.*“¹⁰⁰ O dva odstavce dál píše znovu: „*...čínský olympijský experiment se světu stejně vymstí.*“¹⁰¹ A poslední věta jen dokresluje Balšínekův názor na Čínu: „*A nakonec se přiznám, že mi fakt vadí, že žerou psy. Multi-nekulti, s tím se taky nikdy nevyrovnám.*“¹⁰²

Josef Landergott ve své glose v čísle 31 zase připomíná, že čínští komunisté během olympiády zablokovali webové stránky Deutsche Welle, Radio Free Asia i BBC, přestože před sedmi lety, kdy se o konání her rozhodovalo, slibovali, že umožní svobodné zpravodajství.

V editoriale čísla 32 s nimi souhlasí i Jan Dražan, který popisuje paralelu mezi zahajovacím ceremoniálem a čínským státem, a precizní vystoupení srovnává s roztleskávačkami na mistrovství Evropy ve fotbale: „*Vystoupení tisíců a tisíců účinkujících nemělo chybu. Strojově přesné, seřízené jako ta nejlepší nápodoba švýcarských hodinek. Stačí se ohlédnout o dva měsíce nazpět. Alpské cvičenky tehdy chvílemi až disharmonicky poskakovaly před zápasy na fotbalovém Euru... Přesto byly... sympatičtější. Lépe se totiž dívá na lidi než na armádu robotů... ceremoniál jen dokázal rozdíly ve vnímání člověka... na Západě a v Číně, kde je člověk součástí masy; a kdo vybočuje, nemá místo... Tím, že Peking pořadatelství her dostal, se jeho počínání*

⁹⁹ BALŠÍNEK, Dalibor. Editorial. *Týden*. 4. 8. 2008, roč. 14, č. 31, s. 3.

¹⁰⁰ BALŠÍNEK, Dalibor. Editorial. *Týden*. 4. 8. 2008, roč. 14, č. 31, s. 3.

¹⁰¹ BALŠÍNEK, Dalibor. Editorial. *Týden*. 4. 8. 2008, roč. 14, č. 31, s. 3.

¹⁰² BALŠÍNEK, Dalibor. Editorial. *Týden*. 4. 8. 2008, roč. 14, č. 31, s. 3.

*legitimizovalo. Pošlapávání lidských práv, nesvoboda, cenzura, to všechno je teď v pořádku...*¹⁰³

V tomtéž čísle se k tomuto tématu v komentáři Zlaté prasátko olympijské vyjadřuje Filip Snášel. Píše, stejně jako jeho kolegové, že najednou nikomu z politiků nevádí, že Čína nedodržuje lidská práva. Všichni jsou si totiž vědomi, jak moc je pro ně čínský trh důležitější, a tak tu konání her schvalují, nebo přinejmenším tolerují. *„Problémy s lidskými právy? Ale to nevádí, jen když tečou peníze... Všichni si na konci srpna potřesou rukama, sečtou zisky a zajásají, jak to klaplo.*¹⁰⁴

Jediný příspěvek, který se týkal Číny, ale nikoliv olympijských her, pochází z pera Václava Rákose. V glose Jak je ta Čína prozápadní... píše, že ruský prezident Medveděv přemlouval Čínu, aby uznala nezávislost Abcházie a Jižní Osetie, a pomstila se tak společně s Ruskem za Kosovo. Jenže Čína odmítla. *„Má důvod: Ujgury a hlavně Tibetany, kteří rovněž chtějí nezávislost. Co je na tom divného? Strach Pekingu o provincii, v níž se s lidskými právy nemaže, což Západ občas kritizuje, vehnal Čínu do „spojenectví“ s tímž Západem. Absurdní.*¹⁰⁵

3.5 Itálie

O Itálii se psalo především v souvislosti s jejím premiérem Silviem Berlusconiem. Kromě toho je tu vylíčena jako země, v níž mafie má větší pravomoci než vláda.

Oba tyto problémy zmiňuje v glose Bez camorry ani ránu Josef Kašpar, další z autorů, kteří mezi červnem a prosincem 2008 měli v časopise pouze jeden příspěvek. Uvádí, že premiér Silvio Berlusconi si vzal jako hlavní cíl své vlády situaci v Neapoli, která je plná nelegálních skládek s jedovatým odpadem. *„Pokud se domnívá, že ... vypracování zvláštního dekretu svoz odpadků usnadní, patrně se spletl,*¹⁰⁶ soudí Kašpar. Do protestů Neapolitanců totiž infiltruje organizovaný zločin a *„proti skládkám protestují lidé, jejichž domy a činžáky stojí tam, kde nemělo stát vůbec nic, protože šlo o nelegální stavby.... Na druhé straně Berlusconi i opozice vědí, že porážka vlády by*

¹⁰³ DRAŽAN, Jan. Editorial. *Týden*. 11. 8. 2008, roč. 14, č. 32, s. 3.

¹⁰⁴ SNÁŠEL, Filip. Zlaté prasátko olympijské. *Týden*. 11. 8. 2008, roč. 14, č. 32, s. 59.

¹⁰⁵ RÁKOS, Václav. Jak je ta Čína prozápadní... *Týden*. 1. 9. 2008, roč. 14, č. 35, s. 13.

¹⁰⁶ KAŠPAR, Josef. Bez camorry ani ránu. *Týden*. 2. 6. 2008, roč. 14, č. 22, s. 13.

*prokázala, že jediný, kdo v této oblasti prosadí jakékoli řešení, je camorra.*¹⁰⁷ A tak musí Berlusconi dělat, že to řeší, aby tak nedal najevo, že mafie je silnější než vláda.

To potvrzuje i číslo 27, kde se Václav Rákos zmiňuje, že sicilská mafie vybírá od černých nájemníků za nelegální připojení k vodě, elektřině a plynu cca 700 korun, bez ohledu na skutečnou spotřebu. Jak autor upozorňuje, je to mnohem menší částka, než jakou platí legální spotřebitelé. *„Policie musela přiznat, že ve válce s mafii je i po předloňském lapení hlavy chobotnice Bernarda Provenzana, od čehož si hodně slibovala, přesně tam, kde byla vždycky.*¹⁰⁸

Na fakt, že Berlusconi vlastní mimo jiné i fotbalový klub AC Milán, naráží Václav Rákos v glose s titulkem Jak má vypadat politika. Italská opozice si totiž myslí, že za porážku od Nizozemska z fotbalového Eura může premiér Berlusconi. Prý trenérovi mluvil do sestavy a prosadil postavit na hřiště hráče z klubu AC Milán.

Sama za sebe mluví také glosa stejného autora s titulkem Zločinci, promiňte! Pojednává o tom, že hlídači benátského muzea hrozí vyhazov za to, že dodržoval zákon. V Itálii se totiž nesmí chodit na veřejnosti se zahalenou tváří a on požádal muslimku, aby svůj obličej odhalila. *„Ředitel se jí pak omlouval, zřízenec to prý přehnal. Je v Itálii dodržování zákona přehánění?*¹⁰⁹ ptá se Rákos. Nyní případ řeší ministr spravedlnosti. *„Byl by asi rád korektní, jenže hrozí, že jako hňup z toho nevyjde zřízenec, nýbrž vláda, připustí-li, že za dodržení zákona lze lidi trestat.*¹¹⁰

O věcech vážnějšího charakteru potom píše Josef Landergott v čísle 26: V letech 1994 až 2006 se o Berlusconiho zajímalo téměř 800 vyšetřovatelů, aby podle jeho slov „ovlivnili hlasy italského lidu“. Měl 2500 soudních stání a téměř šestsetkrát ho navštívila policie – procesy kolem majetku, médií, pojišťovny a klubu AC Milán ho zatím stály 174 milionů eur. Landergott k tomu ironicky říká: *„Miliardář Silvio Berlusconi, o němž ani v Itálii nikdo nepochybuje, že je učiněná nevina, to sečetl a zvážil, aby shledal, že italská justice je „prorostlá rakovinou“. Možná, řeknou si jinde, lepší, než aby byla prorostlá politiky.*¹¹¹

¹⁰⁷ KAŠPAR, Josef. Bez camorry ani ránu. *Týden*. 2. 6. 2008, roč. 14, č. 22, s. 13.

¹⁰⁸ RÁKOS, Václav. Mafiánské inspirace. *Týden*. 7. 7. 2008, roč. 14, č. 27, s. 10.

¹⁰⁹ RÁKOS, Václav. Zločinci, promiňte! *Týden*. 1. 9. 2008, roč. 14, č. 35, s. 12.

¹¹⁰ RÁKOS, Václav. Zločinci, promiňte! *Týden*. 1. 9. 2008, roč. 14, č. 35, s. 12.

¹¹¹ LANDERGOTT, Josef. Soudci-podvratáci a to další. *Týden*. 30. 6. 2008, roč. 14, č. 26, s. 11.

3.6 Polsko

Polsko bylo v publicistických textech zmiňováno hlavně kvůli jeho prezidentu Lechu Kaczyńskému, kterého autoři vlastně pokaždé zesměšňují. Objevují se tu ale i kritiky premiéra Donalda Tuska.

O něm Pawel Deresz píše, že vládne nevýrazně, protože zatím nevytvořil žádné důležité reformy, a přitom je jich v Polsku potřeba víc než dost. „*Kolem finanční reformy je ticho po pěšině, nepřestává se šířit dražota, roste inflace... Hřebíkem do rakve může být fotbalové Euro 2012, protože přípravy se velice vlečou. Vidina rakve na katafalku se stále výraznější, a jestliže si Tusk nepospíší a nezačne skutečně pracovat, mohl by ho potkat osud Jaroslava Kaczyńského.*“¹¹²

Stejný autor potom o Polácích tvrdí, že jsou rekordmani v řízení v opilosti, a že jejich silnice jsou jen pro opravdové odvážlivce. Mimochodem i premiér Donald Tusk prý v mládí pořádal celodenní alkoholové orgie a spoustu dalších nemravných věcí, k čemuž se sám přiznal. Píše to ve svém komentáři Václav Rákos. Podle něj to ale nebyla jen dobrá vůle být upřímný. Spíš se přiznal dřív, než to na něj zjistí někdo jiný.

Co se týče prezidenta, opírá se do něj například Václav Rákos v čísle 34, kde líčí jeho návštěvu Tbilisi. Tam prý měl jadrné projevy o tom, že ví, jak porazit Rusko. Když ale přijel zpátky do Polska, výrazně svá slova krotil a už říkal jen, že s Ruskem je sice těžké pořízení, rozhodně to prý však není nepřítel.

3.7 Írán a Saúdská Arábie

Těmto dvěma státům věnuji jen jednu společnou kapitolu, protože pokud o nich autoři píší, pak jediné ve spojitosti s islámem. Nekritizují tedy ani tak samotné státy, jako právě toto náboženství.

Muslimové jsou podle těchto textů netolerantní a schopní udělat cokoli, jen aby prosadili svoji víru. Například natočit lživý dokument: „*Víte, že Izrael je velmocí v produkci vajec, protože íránští Židé zradili vlast? Víte, že Armagedon není bitva mezi Hospodinem a Satanem předpokládána jedním biblickým veršem, nýbrž budoucí*

¹¹² DERESZ, Pawel. Polsko: Nervák po nerváku. *Týden*. 21. 7. 2008, roč. 14, č. 29, s. 61.

uchopení celosvětové moci Židy vedenými Ježíšem? Nevíte? To proto, že nesledujete iránskou státní televizi IRINN, která to zjevila v „dokumentu“ strážném až na idiotštiny v ústech přizvaných „vědců“ a „historiků“ podle západního vzoru.“¹¹³ V dokumentu také zaznělo, že iránské náboženské menšiny se už na Armagedon chystají a převezmou moc, aby vymýtily islám. Poslední Rákosova věta však naznačuje, že to není nic ojedinělého, a že Írán rozhodně není tolerantní zemí: „Jinověrci to nemají v Íránu snadné ani bez takových obvinění.“¹¹⁴

Absurdní muslimské zvyky a tradice komentuje glosa Pejсковé, kočička a ženušky Josefa Landergotta. V Saúdské Arábii totiž zakázali prodej a pobyt domácích mazlíčků na veřejnosti, protože je muži používají jako lákadlo pozornosti žen.

Policisté tu teď navíc musí řešit, že jeden z jejich kolegů měl místo čtyř povolených žen šest. Landergott na to ironicky říká: „Co z toho života saúdští Arabové mají? To aby pod sebe jenom hamtali petrodolary, což je v očích strážců náboženství, jehož zakladatelem byl obchodník, nepochybně morálnější a stále moderní.“¹¹⁵

Nad dalším takovým pravidlem kroutí hlavou Václav Rákos v glose Korektní hafaní pro Alláha. Muslimové totiž nesmějí tam, kde byl předtím pes, „*neb by... zašel na horečku omladnic či co,*“¹¹⁶ vysvětluje svým typicky ironickým způsobem Rákos. Policisté tedy vymysleli speciální boty pro psy, aby mohli v mešitách a bytech muslimů hledat drogy. „*Pokud muslimové označují psa za nečistého, nesdělují tím, že má umazané nohy,*“¹¹⁷ poukazuje Rákos na nesmyslnost celé akce. „*Korán přitom psa za nečistého neoznačil... Všimá si, že pes „vyplazuje jazyk“. Víc nic.*“¹¹⁸

¹¹³ RÁKOS, Václav. Židovsko-ježíšovský Armagedon. *Týden*. 14. 7. 2008, č. 28, s. 11.

¹¹⁴ RÁKOS, Václav. Židovsko-ježíšovský Armagedon. *Týden*. 14. 7. 2008, č. 28, s. 11.

¹¹⁵ LANDERGOTT, Josef. Pejсковé, kočička a ženušky. *Týden*. 11. 8. 2008, č. 32, s. 10.

¹¹⁶ RÁKOS, Václav. Korektní hafaní pro Alláha. *Týden*. 14. 7. 2008, č. 28, s. 11.

¹¹⁷ RÁKOS, Václav. Korektní hafaní pro Alláha. *Týden*. 14. 7. 2008, č. 28, s. 11.

¹¹⁸ RÁKOS, Václav. Korektní hafaní pro Alláha. *Týden*. 14. 7. 2008, č. 28, s. 11.

Závěr

Průběh zpracovávání a rozbor jednotlivých žánrů a konkrétních článků ukázal, že nelze udělat jednotný závěr. Míra dodržování definic se totiž u každého žánru liší, a snad ještě více se liší u jednotlivých autorů.

Vezmu je tedy postupně. Hned prvním žánrem, který jsem zkoumala, byl úvodník. Výsledek jeho rozboru a srovnávání je asi nejjasnější, protože všechny úvodníky publikované v časopise Týden během sledovaného období jsou odlišné od teorií. Paradoxem je, že více se podobají úvodníkům, které se v našem tisku podle odborných publikací psaly dříve. V citovaných odborných knihách se totiž píše o tom, že současný úvodník spíše seznamuje čtenáře s obsahem čísla, a že hodnotící úvodníky se psaly v období kolem druhé světové války a po ní, kdy byly nástrojem propagandy, případně se tu vyjadřoval postoj redakce k nejrůznějším problémům či událostem.

V Týdnu se ale takové úvodníky psaly i ve sledované době. Šéfredaktor Dalibor Balšínek, ani jeho zástupci si rozhodně nenechali ujít příležitost, aby svému publiku sdělili svůj postoj k aktuálnímu dění. V tomto případě by se tedy dalo říct, že odborná literatura předběhla praxi.

Úvodník tedy sice potvrzuje hypotézu vyslovenou v úvodu a je odlišný od teoretických definic, ovšem nevytváří tu žádnou novou formu, ale vrací se k typu úvodníků, které se psaly v minulosti.

V případě glos je konečný závěr o něco složitější. Někteří autoři je totiž píšou přesně jako z „učebnice“, u jiných ale jsou patrné jisté odlišnosti. K těm prvně jmenovaným by patřila Eva Pešková a Václav Rákos, jejichž glosy jsou jednoduché, a přitom výstižné, vtipné, snad nikdy jim nechybí nadsázka a ironie. Popíší problém a velmi jasně jej zhodnotí.

Glosa Josefa Landergotta je oproti tomu vážnější, už ne tolik vtipná, ironická či sarkastická. Velmi často připomíná jen krátkou zprávu, kde téměř není žádné hodnocení. Nutno však dodat, že i on v některých svých glosách předvedl, že je také umí psát stejně dobře jako jeho dva výše zmínění kolegové.

Glosy Václava Větvíčky mají také blízko ke zprávě, přestože komentují o něco více než ty Landergottovy.

Co se tedy týče glos v časopise Týden, lze říci, že jejich autoři ve sledovaném období definice spíše dodržovali (viz diagram v Příloze 4), což vyvrací hlavní hypotézu této práce.

Také u komentářů je to u každého autora trochu jinak, přestože obecně se dá říct, že komentáře časopisu Týden se v roce 2008 podobaly teoretickým definicím. Vypozorovala jsem, že ti autoři, kteří nebyli stálými členy redakce, psali své komentáře mnohem odborněji, což je pravděpodobně dáno tím, že píší o věcech, o nichž toho vědí více než běžný redaktor díky svému povolání, odbornému vzdělání a podobně.

Komentáře Evy Peškové a Václava Větvíčky také víceméně odpovídaly definicím a podle mého názoru byly pro čtenáře-laika mnohem přístupnější a srozumitelnější.

Komentáře Filipa Snášela taktéž hledaly různé úhly pohledu na daný problém, vysvětlovaly fakta a i v dalších ohledech odpovídaly definicím, jejich jazyk a až příliš svižný a ironický styl psaní však spíše připomínal glosu.

I rozebírané komentáře tedy většinou dodržely definice (viz diagram v Příloze 4), přestože častěji byly o něco jednodušší, než si autoři definic představovali.

Po těchto dílčích závěrech tedy snad mohu konstatovat, že většina publicistických textů vydaných ve sledovaném období se od odborných definic daných žánrů příliš neliší, a také že jsem tu nevypozorovala, že by časopis tyto žánry nějak dál rozvíjel a posouval k dalšímu vývoji. Rozbor jednotlivých textů tedy vyvrátil moji hypotézu a ukázal, že žánry se nevyvíjejí tak rychle, jak jsem v úvodu práce předpokládala.

Všimla jsem si však poněkud odlišného trendu: Při čtení a studování posledních čísel sledovaného období mě stále častěji napadlo, že pro redakci začínaly být tyto tradiční publicistické žánry druhotné. Jedna strana Glosáře totiž začala být čím dál častěji nahrazována sloupkem (s výhradně domácími tématy), případně polovina této strany byla věnována reklamě. Navíc se začala opakovat i některá témata a téměř do této rubriky přestala psát hlavní redaktorská trojice.

Co se týče témat, vybírali si autoři většinou podle aktuálních událostí, nejvíce se tedy psalo o amerických prezidentských volbách a olympijských hrách v Číně.

V třetí části této práce jsem se pokoušela nastínit, jaký obraz časopis Týden vytváří o jednotlivých zemích, jichž se publikované texty týkaly. V tomto případě lze udělat jasný závěr: Autoři se jednoznačně shodnou v názorech na státy, které leží na

východ od nás, zatímco v postojích k těm západním se velmi různí. Podle mého názoru je to tím, že o západních zemích máme více informací, protože se naše země orientuje na západ a jeho velmoci, zatímco východ je stále považován za méně civilizovaný, což v časopise demonstrují poměry v Rusku, komunisti v Číně či muslimové v Íránu.

Resumé

Na dodržování odborných definic žánrů v časopise Týden nelze udělat jednotný závěr. Úvodník je totiž psán tak, jak literatura popisuje, že se psal dříve a že tento model už je překonán. Co se týče glos a komentářů, časopis velmi často obsahuje takové, které teoriím přesně odpovídají. Na druhou stranu tu jsou však i takové, které všechny atributy „ideálního“ žánru nemají.

Práce také zjistila, že autoři se shodují v názorech na země ležící na východ od České republiky, na ty západní se jejich stanoviska liší.

Summary

It is impossible to make any unique reset of keeping definitions of genus in the Týden magazine. Editorials are written by the way which books describe as old-fashioned. As far as glosses and comments is concerned, the magazine very often has the same as the literature describe. On the other hand there also texts, which have not all attributes of „the ideal“ genre.

The thesis has also found out authors hit off the opinion about states situated on the East from the Czech Republic. But their opinions about West are various.

Prameny

Časopis Týden, roč. 14, č. 22 – 52.

www.copa.cz

www.MaM.cz

www.mediar.cz

www.tyden.cz

Redaktoři časopisu Týden a on-line deníku TÝDEN.CZ.

Literatura

BURNS, Lynette Sheridan. *Žurnalistika*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004. 192 s. ISBN 80-7178-871-6.

HVÍŽĎALA, Karel. *Jak myslet média*. Vyd. 1. Praha: Dokořán, 2005. 296 s. ISBN 80-7363-047-8.

HVÍŽĎALA, Karel. *Moc a nemoc médií*. Vyd. 1. Praha: Dokořán, 2003. 272 s. ISBN 80-86643-07-7.

Kol. autorů. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. Vyd. 3. rozšířené. Praha: Libri, 2007. 263 s. ISBN 978-80-7277-266-7.

Kol. autorů. *Z vůle médií*. Vyd.1. Praha: Hermés, 2006. 186 s. ISBN 80-903852-0-6.

McQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2009. 640 s. ISBN 978-80-7367-574-5.

PEČINKA, Bohumil. Jen mrtví jsou nezávislí. In kol. autorů. *Média a moc*. Vyd. 1. Praha: Votobia, 2000. 160 s. ISBN 80-7220-085-2.

PILGER, John. *Tell Me No Lies*. Vyd. 2. Londýn: Vintage Books, 2005. 626 s. ISBN 978-0-099-43745-1.

REIFOVÁ, Irena a kol. *Slovník mediální komunikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004. 328 s. ISBN 80-7178-926-7.

RUß-MOHL, Stephan, BAKIČOVÁ, Hana. *Žurnalistika*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing, 2005. 316 s. ISBN 80-247-0158-8.

VERNER, Pavel. *Zpravodajství a publicistika*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2007. 104 s. ISBN 978-80-86723-37-2.

Seznam příloh

Příloha 1: Kopie strany s rubrikou Editorial

Příloha 2: Kopie stran s rubrikou Glosář

Příloha 3: Kopie stran s rubrikou Názory a komentáře

Příloha 4: Praktické dodržování teorie (sloupcový diagram)

Přílohy:

Příloha 1: Kopie strany s rubrikou Editorial (Týden, roč. 14, č. 31)

Editorial

Vážení a milí čtenáři!

Bude to hlavně boj s nesnesitelným, tíživým pachem. Snogem, před nímž není úniku. Zažere se do všech pórů a přiveze slůvo každý, kdo se v Pekingu na olympijských hrách jen míhne. Každý jim bude nějak poznamenaný, i když ho přehluší jiným aroma. Ten původní vůdčický zůstane zakládán.

Je osídlné srovnávat diktatury. Soudit, která z nich je nebezpečnější nebo horší. Když TÝDEN na své obálce nese titulky Osa: Berlín-Moskva-Peking, nezakrývám, že silně vnímám větší paralelu mezi Berlínem a Pekingem. O Moskvě už roku 1980 bylo známo, čeho je schopna, vědělo se o gulazích, invazích do Maďarska i Československa, milionech obětí politických procesů a čistek, útlaku, cenzury svobodného projevu. Mnohé z toho nalideme samozřejmě i v Číně: politickými vězni počínaje a útlakem Tibetu i cenzurou konče. V případě olympijských her v Moskvě si ale o systému nikdy žádné iluze nedělal, reprezentovala totalitní vládu, která zasahovala půlku Evropy. K iluzím a lžím nebyl důvod. Moskevské teritorium bylo obrovské, stovky milionů hlav, ale nepředstavovalo žádný otevřený trh.

Je to nakonec byznys, jehož síla rozhodla, že většina hlav světových, evropských i malých států do Číny zavítá. A hlavy mohou vykládat, co chtějí – třeba to, že jim jde hlavně o sport, který je třeba podpořit, a že sportovci za režim přece nemohou. Jde o chléb a hry. A to nemám vůbec nic proti kapitálu a peně-

zům, které jsou fajn a život s nimi je určitě snazší. Stejně tak ale tuším, že závislost světové ekonomiky, především té západní, je těžko odstranitelná, že trh má obrovskou nezvratitelnou sílu a boj s ním ještě nikdo nikdy nevyhrál. Někteří kompromisy a ústupky se nakonec vždycky vymstí.

Jen tak pro zajímavost: kdy naposledy se u příležitosti olympijských her zdůrazňovala jejich apolitičnost a sportovci byli vyzýváni, aby nevyjadřovali své názory? Je to už hodně dávno a zároveň je to opět tady. I tenkrát v Berlíně za Hidera byla iluze, víra, propaganda, ulice bez lázy, perfektní pořádek, úsměvy na požádání a ohromující Speerovy stavby. Berlín není jediná zkušenost, z níž plyne, že totalitu nelze polepšit, byť ukazuje lidskou tvář. I kdyby čínský prezident hrál jako Forrest Gump (Chu Ťin-ťchao setořil minulý týden na setkání s novináři z celého světa vyznal z toho, že by hrozně rád hrál za národní tým ping pong, kdyby pro něj zbylo místo), čínský olympijský experiment se světu stejně vymstí.

A nakonec se přiznám, že mi fakt vadí, že žerou psy. Multi-nekult, s tím se taky nikdy nevyrovnam.

Hezky týden

Petr Hájek, šéfredaktor

NECHTE SVÉ PENÍZE
OPRAVDU PRACOVAT

Čili mají téměř 70 procent svých úspor ve sportovních produktech. Je to hodně nebo málo? Proč mají lidé v západní Evropě v těchto produktech přibližně jen 30 procent svých úspor? Za překvapivě jednoduchou odpověď je hlavně inflace. Většina běžných sportovních produktů inflaci vůbec nepekryje.

Co tedy dělat? Je třeba využívat i možnosti trhu, které mají dlouhodobé výnosové potenciál nad inflaci? O jakých možnostech mluvíme? O podílových fondech, kterých je v nabídce ČMSS celá řada.

Konzervativnější klient má na výběr:
fond peněžního trhu
dluhopisový fond
zajištěné fondy

Dynamičtější klient má na výběr:
smíšený fond konzervativní
smíšený fond dynamický

Investovat můžete jednorázově od 5000 Kč a pravidelně již od 500 Kč. Zkušení finanční poradci ČMSS vám pomohou vybrat z investičních příležitostí takovou možnost, která nejlépe odpovídá vašemu investičnímu profilu. Víte investiční profil si můžete zjistit i sami vyplněním dotazníku na webových stránkách ČMSS: www.cms.cz/produkty/podilove_fondy/dizarni007.

Upozornění na rizika investování do podílových fondů:

Hodnota investice může v čase kolísat, a to i pod svoji výchozí hodnotu. Vyplacení vložené investice zajištěno není. V případě zajištěného fondu je vyplacení vložené investice a dosaženého výnosu zajištěno pouze ke dni splatnosti fondu a je závislé na splnění závazků prolatra a emitentů dluhopisů drženy v portfoliu fondu.

Příloha 2: Kopie stran s rubrikou Glosář (Týden, roč. 14, č. 31)

Glosář

Gajdamak superstar

Milliardářů v politice není mnoho a jen jeden z nich chce být starostou Jeruzaléma. Arkadij Gajdamak svou kandidaturu vyhlásil minulý týden. Narodil se v Moskvě, žil ve Francii, má i kanadský pas. Jeho nápad ze starostování není bez šancí. S mocnými tohoto světa to umí. Roku 2004 koupil týdeník Moskovské novosti a o svobodě slova za Putina řekl: „Noviny, které jsou spoluodpovědné za veřejné mínění, by se neměly obracet proti těm, kteří jsou u vlády.“

Jestliže byli nositelé moci v Rusku potvrzeni demokratickými volbami, pak médiím nepřijde, aby veřejnost proti nim popuzovala. ig11-11

Sláva Maovi, hanba IOC

Čínští komunisti se rozhodli blokovat webové stránky mezinárodních skupin hájících lidská práva, čínskou adresu stanic Deutsche Welle, americké vládní stanice Radio Free Asia, dokonce krátoš i BBC. Když Číňané o hry před sedmi lety usilovali, slibovali, že umožní zcela svobodné zpravodajství. Činovníci Mezinárodního olympijského výboru (IOC) se ale s pořadatelem dohodli, že zahraniční novináři nebudou mít přístup na „kritické stránky“, které nemají žádný vztah ke hrám. Až když novináři, zvyklí ze svých zorníků na onačejší móresy, spustili rachot, blokáda webu skončila. Poučení na boševky i přípočítané olympijské papaláše vždy raději s kloučkem v ruce! ig11-11

Chyťti anatolští horákové

Turečtí ústavní soudci přehodili výhybky vleku, který mohla Atatürkův stát dopravit do říše anarchie. Jedenáctihlavý snor sice hlasoval v poměru 6 : 5 pro zákaz činnosti vládní Strany spravedlnosti a rozvoje (AKP), ale zákon žádá kvórum 7 : 4. Prezident Gül a premiér Erdoğan mohou dál vládnout a nebudou na pět let postouženi zákazem politické činnosti za to, že usilují o islamizaci země, jak tvrdí generální prokurá-

tura. Radovat se však islámští konzervativci nemohou. V červnu poměrem hlasů devět ku dvěma obnovil ústavní soud zákaz nošení ženských šátků ve školách. Vůdci AKP těsný výsledek z minulého středy rovněž připomněli rok 1997, kdy ústavní soudci již jednu vládní islamistickou stranu rozpustili. ig11-11

Aktuálně

Letadlo CASA 295 by mělo patřit do armádní letky už příští rok. Za čtyři letadla resort utratí tři miliardy korun.

Za pět letadel jedno? Ano!

Resort obrany chystá podivný miliardový obchod

Po děravých tatrovkách a komplikacích s nákupem obrněných transportérů řeší armáda další problém. Musí vysvětlit, proč bez výběrového řízení nakoupí za tři miliardy sportovní letadla od konsorcia EADS.

Náčelník generálního štábu Vlastimil Píček minulý týden na ministerství kobereček. V médiích se totiž objevil v souvislosti s jeho jménem dokument z loňského června. Líčí v něm, že plánovaný nákup čtyř španělských transportních letadel CASA C 295 je pro českou armádu nevhodný. Úředníci z ministerstva obrany však tvrdí opak, a proto vše směřují k podpisu smlouvy se společností EADS, která stroje vyrábí. „Smlouva by mohla být podepsána do dvou měsíců“, sdělil TÝDNU náměstek ministryně obrany Martin Barták.

Bitevníky za „aerokamion“

Píček svůj rok starý negativní posudek nijak nekomentoval a předvedl názorový veleoc. Ze štábu lakonicky vzkázal: „Letouny CASA C 295 plnohodnotně nahradí dosluhující stroje An 26.“ Pětice ruských anotonův slouží českým vojákům už od první poloviny osmdesátých let. Armáda je musí uměle resuscitovat – a to stojí peníze. Generální oprava jednoho stroje vyjde na pětasedmáct milionů korun.

Proč ministerstvo lačni po nabitce, se knou do Česka přišlo EADS? Jedna CASA C 295 by k nám podle deboty putovala barterovým obchodem za pět bitevníků L-159. Za další tři španělské stroje by pak ministerstvo zaplatilo. „Celková transakce by neměla přesáhnout tři miliardy korun“, tvrdí Barták. Kolik konkrétně stojí jedno španělské letadlo, však odmítá upřesnit. O ceně se prý ještě bude jednat.

Právě zbavení se nepotřebných letadel L-159, na které se práší ve vojenských hangarech, je hlavním motorem transakce s EADS. „Tím, že prodáme pět bitevníků L-159, zvýšíme zájem

o zbylých třiceti devěti“, říká Barták. Jenže kritici barteru tvrdí, že bude pro českou stranu krajně nevýhodný.

Podle červencové vnitroarmádní kalkulace, kterou má TÝDEN k dispozici, přijde jeden stroj CASA na 762 milionů korun. „To je základní cena. Musíte ji vybavit ještě systémem vlastní ochrany, což dělá dalších osmdesát milionů“, sdělil dobře informovaný armádní zdroj. Pak ještě bude muset ministerstvo zaplatit za výcvik a logistiku – odhadem 111 milionů korun.

Zn.: Bez soutěže

Za jedno letadlo CASA C 295 tak česká strana zaplatí necelých 900 milionů. Odhadní cena bitevníků L-159 se přitom pohybuje kolem 200 milionů korun. Jeho revitalizace navíc přijde na šedesát milionů, v případě dvoumístného provedení pak na 110 milionů. Hodnota pěti bitevníků včetně oživení proto hravě přesáhne jednu miliardu. Náměstek Barták oponuje. „Letadlo, které stojí nevyužitě v hangáru, má nulovou hodnotu. A my za takových pět strojů získáme jeden použitelný.“

Pro resort obrany se pomalu stalo pravidlem zadávání miliardových tendrů bez výběrových řízení. „O akvizicích nerozhodují odborníci, neexistují ani žádná transparentní pravidla“, říká armádní analytik Martin Koller. Svědčí o tom třeba objednávka třiceti lehkých obrněných vozidel Iveco a Dingo z minulého týžně nebo nákup pěti set nákladních vozů Tatra z prosince 2006. V prvním případě se ministerstvo zaklíná zhoršující se bezpečnostní situací v Afghánistánu, v druhém podporou domácího výrobce. „U obrněných vozidel rozhodovala rychlost dotázky. Přitom urgentní potřeba existuje už od roku 2005“, míní Koller. Bez soutěže putoval do armádního vybavení v roce 2005 i švédský dělostřelecký radiolokátor Arthur s raketovým kompletem RBS-70 za více než dvě a půl miliardy.

Martin Šaněk II

Rozhovor s náměstkem Martinem Bartákem naleznete na www.tyden.cz

Svazky straší i po devatenácti letech

Poslanci, sportovci i šéf Českého olympijského výboru Milan Jirásek se objevili v nově zveřejněných svazcích vojenské kontrarozvědky. Shodně popírají, že by si s jednou z nejmocnějších složek komunistického aparátu zadali.

Ihned po zveřejnění pomocných registračních protokolů vojenské kontrarozvědky z předmišleho pátku začala média přinášet známá jména, jež se v archiválních vojenské kontrarozvědky objevila: poslanci ODS Walter Bartoš, Tomáš Hasil a Juraj Ranišec i Pavel Ploc z ČSSD, šéf Českého olympijského výboru Milan Jirásek, armádní generál Miroslav Bálint nebo hokejový brankář Jiří Králík.

Všichni vědomou spoluprací okamžitě popřeli. Zakonodárci Bartoš s Haslem i generál Bálint dokonce své spisy zveřejnili. Prý proto, aby zabránili chybné interpretaci. „Jméno agenta, jenž na mě donášel, pro mě bylo větším šokem než to, že jsem měl záznam ve svazku,“ řekl Bartoš. V 309 knihách figuruje 140 tisíc jmen agentů, ale i osob, o něž se rozvědka jen zajímala.

Další vlna překvapivých odhalení bude zcela jistě následovat. „V brzké době by měly být zveřejněny všechny registrační a archivní protokoly,“ uvedl Martin Pulec z Archivu bezpečnostních složek. Vojenská kontrarozvědka využívala nejen zpravodajské metody. Doménou jejích agentů se záhy stala i brutalita při výsleších a psychické či fyzické mučení podle sovětského vzoru.

sam-9

Češi na dovolené: úmrtí přibývá

Minulý pátek v Chorvatsku při automobilové nehodě zahynul tři Češi. Počet tuzemců, kteří se letos z nejoblíbenější letní destinace už nevrátí, tak stoupá na 14.

Celkem se letos dovolené stala osudnou už 57 osobám. Nejvíce jich zahynulo v Chorvatsku, mrtví jsou ale hlášeni i z Vietnamu nebo Indie. Celkový počet Čechů, kteří zemřou v zahraničí, rok od roku roste

Češi zemřeli v zahraničí

Úmrtí v letní sezoně

*Kanada, Mexiko, Velká Británie, Irsko, Bulharsko, Polsko, Ukrajina, Vietnam, Bělsko, Tunisko, Egypt, Maroko, Francie

Pěstouni dostali metál – a šli do vazby

Prezidentem vyznamenaní pěstouni Lubomír a Blažena Rosnerovi ze Slavkova u Brna jsou ve vazbě kvůli podezření z týrání dětí. Všechny děti, které měli v péči, jim úřady odebraly.

Rosnerovi byli považováni za vzorné pěstouny, v roce 2005 je na návrh občana a starosty Slavkova vyznamenal Václav Klaus Medaile Za zásluhy o stát v oblasti výchovy a školství jim prezident udělil právě za péči o fyzicky a mentálně postižené děti, které si za třináct let osvojili. „Každé vyznamenaní se předem prověřuje a v té době nic nenásvědčovalo týrání, právě naopak,“ tvrdí mluvčí Hradu. V té době měli Rosnerovi v péči osm dětí, de-

váté měli světo do dočasné péče. Všechny děti byly fyzicky či mentálně postižené.

Jak pár dětí týral, zatím není jasné. Okresní policejní ředitelství ve Vsetkove uvalilo na případ informační embargo. Ani starosta Slavkova Ivan Charvát začení Rosnerových komentovat nechtěl. Manželský pár je nyní pravděpodobně ve vazební věznici v Brně Bohunicích. Vazba trvá již více než týden.

„V posledních letech jsme s nimi už nespočetkrát pracovali. Neobrátili se na nás s žádnou žádostí o pomoc,“ řekla TYDNU Julia Prejšová ze Sdružení pěstounských rodin.

Špatné zacházení prý vyšlo najevo ve škole, děti se údajně svěřily učitelce. Nyní jsou v Ústavu sociální péče pro tělesně postiženou mládež Kociánka v Brně.

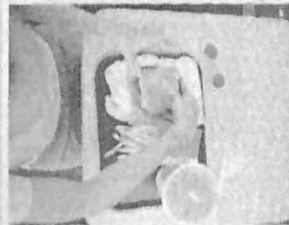
sam-10

Glosář

Omezit, zrušit, zakázat

Snaha vykonat dobro se často usiluje jako neplachostencat. Minulý týden se pokusila radnice chudinské čtvrti South Los Angeles zlepšit zdravotní, aby se přestala přispívat hambourgy

Vyhlašila moratorium na otevření nových ob-
žírání. Myšlenka je jednoduchá. Hamburgrové
království nejdříve omezíme, posléze zakážeme.
Do vyprázdněného prostoru nám všemocná
ruka trhu přivede kvalitní restaurace. Jak má to
hle sociální inženýrství do chudinské čtvrti přitáhnout restaurace, které tam nikdo nechce otevřít, radce nešla. Radní jsou spokojeni a od-
fajfkově si další dobrý skutek.

vy-11

Z obamania zpátky na zemi

Když přecimnuly čtvrtky dorazili na okamžik ko-
lotoč amerických voleb do Německa, bylo z toho
mediální nadšení. Barack Obama v Berlíně ude-
řil do etru jako rocková hvězda a v záplavě hez-
kých slov byl zakódováno sdělení až budu pre-
zident, budete platit jako mourovi, protože se
budete více podílet na americké zahraniční po-
litice. Stejná vůle říká i McCain, jehož lidé po
Obamově nadšenosti přiletí: Ahoj o Němci, že
jste podlézaví. Brzy to dostali zpátky. Ministr za-
hraní Frank-Walter Steinmeier minulý týden in-

spicírovali bundeswehr v Afghánistánu. Po ces-
tě řekl: „Nemáme žádný zájem na tom, abychom
zůstali pod Hindúkušem netválo.“

vy-12

Útěk od oltáře se nevyplatí

Přesvědčil se o tom Wayne Gibbs, který se za
někdy svého snoubenky s tří dry před svatbou
od ní utěl. Snoubenka Rose Mary Shofield, kto-
rá se kvůli svatbě vzdala dobře placeného mla-
ta na Floridě a přestěhovala se do Georgie, své-
ho milého zažalovala a vyhrála 150 tisíc dolarů.
Soudní spor Ameriku zaujal. Na jedné straně se
léde děsí toho, že zločnické soudy dostanou další
vátku. Žeob, na druhé straně se teď važí, kdo
jen náznakem odpovídat na otázku „Vezmeš
si mně?“, děsí žaloby. Právní experti navíc ne-
jsou přesvědčeni o tom, že sibi manželství před-
stavuje typ smlouvy mezi dvěma právními sub-
jekty, jak se domnívali soudce a porota.

vy-13

Příloha 3: Kopie stran s rubrikou Názory a komentáře (Týden, roč. 14, č. 31)

Názory a komentáře

Irák a George W. Obama

Dočasná nevinność možného amerického prezidenta

Illustrace: Martin Veselák

Před dvěma týdny absolvoval pravděpodobný americký prezident Barack Obama cestu po Evropě. Ve svých projevech zvládl virtuózně variace na téma „change“ (hlavní heslo jeho kampaně), ale nadšené volání „bis“ se z publika neozývalo. Obama totiž k Evropanům nemluvil jako očekávaný anti-Bush, nýbrž jako budoucí americký prezident, který si hledí národních zájmů: „Irák byla chyba, Afghánistán nikoli. Ano, odsun z Iráku, ale zvýšení počtu vojáků v Afghánistánu.“ To se Evropanům nelíbilo, i když přesun vojáků z jedné země do druhé je vlastně také změna. Když Američané Obamu zvolí, bude slib odsunu vojáků z Iráku patřit k těm, které nový prezident zcela určitě – do určité míry – splní. Cestu mu urovnal jeho předchůdce.

Po pádu Saddáma Husajna stál Irák před občanskou válkou. Iráčané sunnitského vyznání (třetina obyvatelstva) očekávali, že si i po Saddámovi udrží svou nadřazenou pozici; šitská většina (65 procent) počítala s tím, že teď je konečně na řadě ona. Sladit rozdělení moci se strukturou obyvatelstva se nepodařilo bez boje; sunnité bránili svá privilegia, šité je chtěli pro sebe a vůdci na obou stranách se snažili urvat co největší díl moci a majetku. Například šitský Jánošík, Moktad al Sadr. Ve jménu právo šitů vybraly jeho milice výpalné od majitelů benzinek, taxikářů, transformačních stanic a obchodů s potravinami. Sunnité opláceli stejně extrémní minci a oběma stranám stáli v cestě Američané. Důsledkem bylo krvavé prolití a hospodářský rozkol. Tak to šlo pět let.

V roce 2007 násilí dále eskalovalo a svět počítal s potupným ústupem à la Vietnam. A právě tehdy americká administrativa dokázala, že vládnout znamená také neztratit

nervy. Místo aby zatroubil k ústupu, poslal prezident Bush do Iráku dalších třicet tisíc mužů. Dnes všechno nasvědčuje tomu, že to bylo ono kritické množství, potřebné ke zvrácení nepříznivé situace. Úspěch umožnily ještě další dvě skutečnosti: generálové David H. Petraeus a Ray Odierno vyvinuli efektivní metodu boje proti extremistům. Ale především hrála roli úrava prostých Iráčanů, kteří mají sektářského zabíjení dost. Neustále přibývá těch, kteří se odvracejí od extremistických seskupení a podporují centrální vládu. Počet násilností letos poklesl na nejnižší stav za poslední čtvrti

z pěti bojových brigád, které prezident Bush loni poslal do Iráku, se právě vrací domů a generál Petraeus už mluví o tom, že počátkem září budou následovat další tři ze zbývajících patnácti brigád. Právě v těchto dnech má být podepsána americko-irácká smlouva, která řeší základní otázky vztahů obou zemí: americkou vojenskou přítomnost a kontrolu ropných nalezišť. Bude-li Barack Obama na podzim zvolen, případně mu úloha vyjednat smlouvu o dlouhodobé přítomnosti amerických vojáků v Iráku. Svůj předvolební slib tak (skoro) splní a sklidí body minulých pěti let. Bush sice jeho protivníci odsoudí, to však neřká nic o tom, jak ho posoudí budoucí historikové – a jak jeho jednání bude (soutokromě samozřejmě) vnímat Barack Obama sám.

Jestliže to totiž nevěděli už dřív, tak nejpozději během své evropské cesty Obama využil, že získali na podzim moc, ztratí možnost doopravdy zásadně změnit americkou politiku. Ani prezident Bush nešel do Iráku s onou omezeností, kterou mu připisují jeho kritici. Ať totiž sedí v Oval Office Bílého domu kdekoli, stojí také před úkolem změnit mocenské struktury na Blízkém východě ve prospěch Spojených států. Konkrétní zahraniční politika může být více nebo méně efektivní, může být šarmanťácká nebo zálesácká a může být flexibilní nebo narvrdo, vždy však musí sloužit americkým národním zájmům. Na první pohled nemožnou být George W. Bush a Barack Obama odlišnější, přesto slouží oba udržení americké hegemoniální pozice. O současném prezidentovi to již víme. O adepty na prezidentský úřad si prosí pováhy ještě mohou dělat iluze: Obamovi fanoušci si ještě mohou užít několik týdnů mocenskopolitické nevinnosti.

Petr Bobojek, Hamburk III

roky, hospodářství se pozoivna stabilizuje a ropná produkce stoupla skoro na předválečnou úroveň. S tím, jak (pozoivna) roste vzájemná důvěra sunnitů a šitů, se moc v zemi přesouvá od povstalců a milicí do rukou ústřední vlády premiéra Nuriho el Malikho.

V deseti z osmnácti iráckých provincií již Američané předali zodpovědnost za bezpečnost do rukou iráckých úřadů. Poslední

Autentická solidarita a život „naostro“

Když se v souvislosti s reformami debatuje o zavádění tržních principů do zdravotnictví, často se automaticky mluví o konci solidarity s nemocnými v zájmu ziskuchtivých kapitalistů. Je solidarita skutečně možná jen za pomoci státem vnučeného přerozdělování? Co vlastně solidarita ve zdravotnictví znamená? Je to jakákoli redistribuce státem vybrané zdravotní daně od zdravých k nemocným v rámci byrokratických netržních procesů?

Poválečný rozmach sociálních států v západním světě výrazně determinoval postavení jednotlivce v ekonomicko-sociálních vazbách. Stal se více objektem sociálního inženýrství a mnohem méně subjektem individuálních práv a povinností. Do podvědomí lidí se dostávalo přesvědčení, že státní politika péče o „veřejné zdraví“ přináší tolik chťenou jistotu, rovnost a solidární ochranu.

Důsledek? Péče o veřejné zdraví šla ruku v ruce s „veřejnou odpovědností“, které se dostalo až posvátné ústavní aury. Tím nutně poklesla odpovědnost každého jednotlivce, jelikož lidé přestali v dostatečné míře vnímat bezprostřední souvislost mezi způsobem žít a individuálními následky. Řekněme si to upřímně: pokud nad námi nevisí bílé případné sankce, která se bezprostředně dotýká naší peněženky, chováme se relativně méně odpovědně – odborně řečeno: morálně hazardujeme.

U nás je navíc možné až cynicky říci: většina Čechů se stará o svého plechového miláčka lépe než o vlastní zdraví. Na servisní prohlídky jezdí častěji než na preventivní prohlídky k lékařům. Vždy si dávají větší pozor, jaké palivo nalít do auta, než aby přemýšleli nad tím, jak v zakoupené putyce dají zabrat svým plicím, žaludku a střevům.

Socialistická solidarita „bezplatného“ zdravotnictví se tak nutně transformuje do většinově falešné solidarity odpovědných s neodpovědnými. Efektivita a racionalita zdravotnických procesů je obětována na oltář netržního pokrytectví. Nutně vzniká černý korupční trh a financování prostřednictvím nejrůznějších obálkových a „sponzorských“ metod. Více peněz pro černé pasažéry znamená méně peněz pro ty potřebné s vážnými problémy, kteří objektivně nemohli své životní tragédie zabránit.

Tomu odpovídá i pokřivená struktura investic a výdajů v neprospekch preventivních programů. Skutečná solidarita je tedy systémově vytlačována. Ta má vycházet hlavně z Hippokratovy přísahy a celoživotního lékařského poslání. Místo toho je lidem vnučován dojem, že „solidárně“ nemusejí mít strach, že budou naostro postiženi sankcemi za svou neodpovědnost. A oni díky tomu přestávají žít naostro...

Tomáš Maruň, sociolog, eterní pedagog na VŠE II

Sloupek

Tajtrikování na dějlnách

Národ Fidiových se vyznačuje výjimečnou schopností přemínat si zleďnou utlačovanou domácí historii lidovými veselnicemi. Hlavní žánrův hrdv a šikrná nočka! Jedenadvacetého srpna mě na pražské Václavské náměstí přijel sovětský tank a vypálil několik fingovaných střel na řádku zdejního největšího policejce. Ostřelovat se bude Národní muzeum, které tešičkáci hvod zařítějí. Lid si pry právě takto nejepe připomene atmosféru osučního dne osmdesátých letu, kdy sovětské tanky rovněž ostřelovaly Muzeum. U kiosků s buřty a pivem lze očekávat nívat, kšičký hrdy Čechi si bude chát sáhnout na nepřílišké obzobeno a nejspíše mu ze strachu vyschně hrdlo.

Zatímco při sovětské invazi do Maďarska v roce 1956 ukořestli budapešičtí povstaleci Rusům několik tanků, se kterými začali proti okupantům. Praha z roku 1968 podobný příběh nemá. Organizátoři mřenou nemohou dost dobře přivést skutočnou biva, v jejich si lhou různé žemřičské sdružení a křičty vojenské historie, když třeba do zblánilu přehrávají obranu hranic z října 1938, ačkoli se tehdy Československá armáda s weřmečtatem vůbec neúčala. Vojenský protivník schází i v roce 1968. Národní muzeum si ho neštějí nemini vymáčet, takže musí vyjetit do boje pouze tank sovětský.

Zahrát si poslední tanku bježtak bouřil stovky dobrovolníků, kterým na uniformě nezálějí. Paměťují si, jak se před třemi lety ostřelový establishment doskove poornl o možnosti převést se na civil v německé vojáky při rekonstrukci bjež z konce druhé světové války na stěží v Mošnově. A nikomu nevdalo, že přítomní věleční veteráni byli mařkadou poněkud znechucení. O připomínku historické události při podobných akcích totiž vůbec nejde. Hlavním účelem je pobavit lid pouťovým představením. Na Fidiověze stačie oplým farnesním připráníká komedie, doba virtuálních počítačových her ale vyžaduje pšacibvější soány. Př. oš! Tank na „Václaváku“ bude dostatečným tahákem.

Přl srpnašl okupací se objevilo i heslo „Ignorujte okupanty – obračje se k nim zády – nechte je přemýřlet“. Podobně by Pražané měli ignorovat i kyčové představení v režii ředitele Národního muzea Michala Luhešla. Ideálně je nutno nechat trochu přemýřlet. Třeba jak opatřit dost peněz a budovu uyčieně opravit, aby z řádky nepadaly kusy škvatur i soch, což se kepsodiv dje / bez kanonůdy ze sovětských tanků.

Van Matěj II

Státní diktát, nebo svoboda a rovnost?

Gender-fanatici obvinili vládu, že dělá málo pro rovnost žen. Nejhorší situace je v politice: v parlamentu u nás je nižší procento žen než v Turkmenistánu či v Zimbabwe. Co s tím? Kvóty pro ženy.

Gender-fanatici si pletou rovnost a rovnostářství. Rovnost mužů a žen tady již dávno máme. Oni však nechťejí rovnost přiležitost, nýbrž rovnost stavu, tedy rovnostářství. Jeho největší překážkou je však lidská svoboda.

Například zastoupení žen u nás v parlamentu je přesně takové, jaké má být. Jak to? Je totiž důsledkem dvou svobody volby: svobody žen se o post ucházet či neucházet a svobody občanů zvolit si poslance, které chťejí. Gender-fanatici, kteří chťejí do parlamentu více žen, tudíž potřebují svobodu volby pošlapat. Buď musí do politiky nahnat více žen, než tolik, kolik se pro ni rozhodlo, anebo nám občanům musí vzít svobodu zvolit si za poslance lidi, které chceme.

Jak stupidní! V demokratické zemi si svobodně vybíráme politiky, s jejichž názory souhlasíme. Jejich mužskost či ženskost je přitom irrelevantní. Já bych chťěl, aby mi vládl Reagan a Thatcherová, nikoli Clintonová a Obama. Protože jsou to muži či ženy? Houby s vocem!

Gender-fanatici strašně přechejují politiku, čímž prozrazují své totalitní tendence. Totalitarismus je totiž nadvládou politické moci nad celou společností. Naštěstí ve svobodné zemi, jakou je ČR, je role politiky v životě lidí omezena. Nestojí naše ženy o politiku? Mají recht, jsou i jiné krásy v životě a já jim blahopřeji k dobrému vkusu. Žena úspěšná v kultuře či medicíně má u nás větší vliv – a úctu – než řadová socialistická poslankyně, jež se dala na gender-notu.

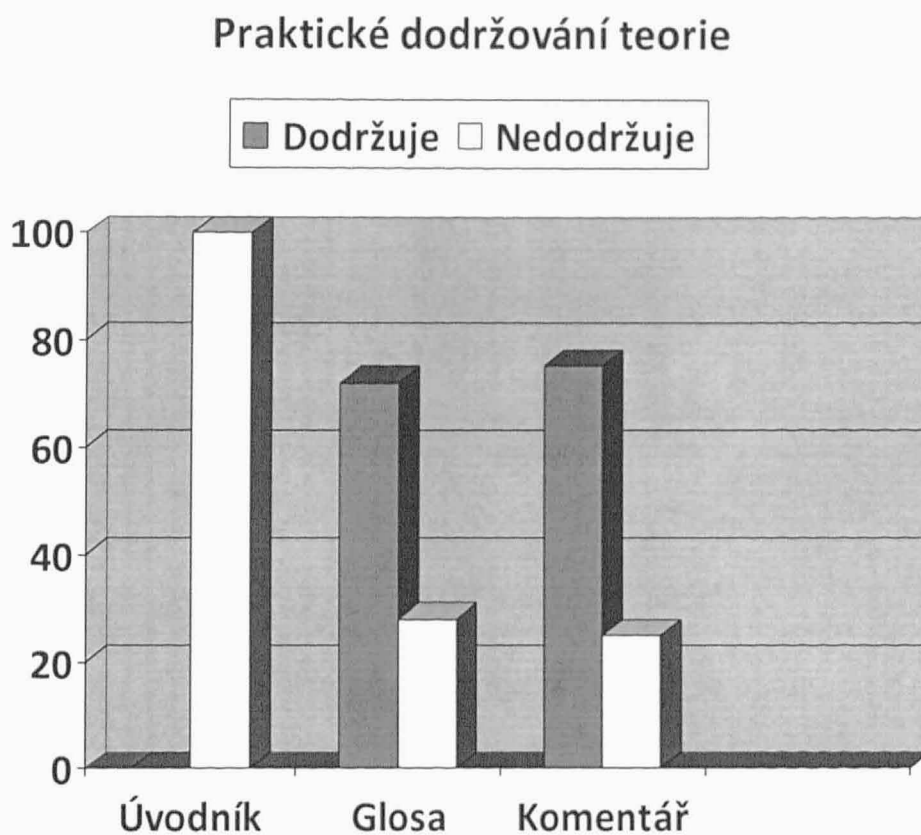
Je v parlamentech Turkmenistánu a Zimbabwe více žen než v našem? No a co? Mají se tam proto ženy lépe? Pokud si to nějaká gender-dáma myslí, kam se odstěhuje? Do Turkmenistánu, kde muslimské ženy nemají žádná práva, anebo do Zimbabwe, kde jsou bílé ženy znásilňovány gaunery Roberta Mugabeho? Navíc obě země jsou diktatury a jejich parlamenty šaskární: dávat je nám za vzor je gender-úchylně!

Ženy jsou stejně schopné jako muži, někdy i schopnější. Muž-feminista, jenž požaduje kvóty pro ženy, je však skutečný sexista: je přesvědčen, že ženy bez kvót by se na vlivné posty samy nedostaly. Tím však sugeruje, že ženy jsou méně schopné než muži, tudíž méněcenné. Ženy tak vlastně podceňuje, a proto od mužů, kteří si ženy váží, by měl dostat jednu do zubů.

Roman Joch II

Příloha 4: Praktické dodržování teorie (sloupcový diagram)

Sloupce ukazují, nakolik se jednotlivé žánry v praxi drží definic odborných publikací (vyjádřeno v procentech).